

El gust per la lectura
Educació primària

ANGELA SOMMER-BODENBURG

GUIA PER AL PROFESSORAT

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

SEMINARI
“El gust per la lectura”
2011-2012
Educació primària

Subdirecció General de Llengua i Plurilingüisme
Servei d’immersió i Acolliment Lingüístics

Angela Sommer-Bodenburg

MERCÈ ABEYÀ LAFONTANA

MONTSERRAT GABARRÓ PARERA

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

ÍNDEX

L'AUTORA	7
1. Biografia d'Angela Sommer-Bodenburg	7
2. Documentació sobre l'autora i la seva obra	7
3. Claus de la seva obra	8
4. Propostes per conèixer l'autora	9
ORIENTACIONS SOBRE LA LECTURA	11
1. Aspectes bàsics.	11
2. Motivació de la lectura	11
3. Estratègies de lectura	12
4. Objectius d'aprenentatge	13
5. Situacions i activitats d'aprenentatge	13
PART COMUNA SOBRE LA POR	15
1. La por a la literatura infantil	15
2. Bibliografia sobre la por	16
2.1. Per al professorat	16
2.2. Per a l'alumnat	16
PROPOSTA DE LECTURA PER AL CICLE MITJÀ <i>EL PETIT VAMPIR CANVIA DE CASA</i>	
INFORMACIÓ SOBRE L'OBRA	19
1. Fitxa del llibre	19
2. Resum	19
3. Què diuen d'aquesta obra	20
4. Qui és la il·lustradora	20
JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA	21
ACTIVITATS D'APRENETATGE	22
1. Activitats de contextualització per fer abans de la lectura	22
2. Activitats per fer durant o després de la lectura	23
3. Activitats per fer després de la lectura	30
4. Activitats complementàries	31

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	33
1. Referenciada al dossier	33
2. Complementària per al professorat	33
3. Complementària per a l'alumnat	33
3.1. Altres títols del petit vampir	33
3.2. Contes i novel·les	34
3.3. Coneixements	34
ANNEX: LES CARTES DEL PETIT VAMPIR	35

PROPOSTA DE LECTURA PER AL CICLE SUPERIOR

HISTÒRIES DE POR

INFORMACIÓ SOBRE L'OBRA	43
1. Fitxa del llibre	43
2. Resum	43
3. Què diuen d'aquesta obra	43
4. Qui és la il·lustradora	44
JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA	45
ACTIVITATS D'APRENENTATGE	46
1. Activitats de contextualització per fer abans de la lectura	46
2. Activitats per fer durant o després de la lectura	47
3. Activitats per fer després de la lectura	56
4. Activitats complementàries	57
BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA	58
1. Referenciada al dossier	58
2. Complementària per al professorat	58
3. Complementària per a l'alumnat	58
3.1. Contes i novel·les	58
3.2. Coneixements	59
ANNEX: POESIES	60

L'AUTORA

1. BIOGRAFIA D'ANGELA SOMMER-BODENBURG

Va néixer l'any 1948 a Reinbek, una població que es troba prop d'Hamburg (Alemanya).

A la Universitat d'Hamburg va cursar estudis d'educació, psicologia i sociologia. Va fer de mestra durant dotze anys (1972-1984).

Mentre feia de mestra en una classe de primària, va començar a escriure *El petit vampir* perquè el que més li interessava era convertir tots els seus alumnes en lectors entusiastes. Com diu en la seva [web](#):

Hi havia alguns estudiants als quals no podia motivar per llegir llibres. Parlant amb ells vaig descobrir quina mena de llibres els agradaria llegir per voluntat pròpia. Em varen dir que els llibres haurien de ser divertits, plens de suspens, i que també fessin una mica de por. Per tant, vaig escriure el primer capítol d'El petit vampir i, sense dir-los que jo n'era l'autora, el vaig llegir a la classe. En acabar, els meus alumnes em pregaven que els llegís més sobre aquells amics increïbles. Però no ho vaig poder fer perquè en aquell moment només n'havia escrit un capítol!

Des del 1984, es dedica exclusivament a fer d'escriptora i pintora. Ha escrit més de quaranta llibres per a infants i adults entre poesia, àlbums il·lustrats i novel·les.

L'obra per la qual es més coneguda dins del món de la literatura infantil és *El petit vampir*, una sèrie de vint títols que s'han traduït a més de trenta llengües i dels quals s'han venut més de deu milions d'exemplars.

D'aquesta saga, que es va iniciar el 1979 amb la història que dona nom a la sèrie, s'han fet adaptacions per a la ràdio i el teatre. També se n'han fet dues sèries per a la televisió, la primera l'any 1985 i la segona el 1993, emeses a tot Europa i al Canadà, i una pel·lícula dirigida per Uli Edel, que es va estrenar l'any 2000.

Amb motiu de la producció de la pel·lícula, l'any 1991 l'Angela i el seu marit van visitar Los Angeles (Califòrnia, EUA) i els va agradar tant la ciutat que s'hi van quedar. Ens ho explica també en la seva [web](#):

De seguida ens va agradar el clima i la gent del sud de Califòrnia i vam decidir que aquest era el lloc per viure. No obstant això, es van haver de superar molts obstacles inesperats fins que va començar la producció de la pel·lícula. No va ser fins al 2000 que es va estrenar a tot el món.²

Aquesta pel·lícula va ser guardonada com a Millor Pel·lícula Infantil Alemanya de 2001 i va guanyar el Premi d'Or de Cinema Alemany.

En l'actualitat viu i treballa a Nou Mèxic (Estats Units d'Amèrica).

2. DOCUMENTACIÓ SOBRE L'AUTORA I LA SEVA OBRA

- AMBRÓS, Alba. «El miedo literario y el miedo cinematográfico: *El pequeño vampiro* y las expectativas del receptor». A: *El lector ante la obra hipertextual*. Barcelona: Horsori, 2010; p. 117-128.

¹ Traducció de les autores del dossier.

² Traducció de les autores del dossier.

- «Autores». *Imaginària* [en línia] (24 gener 2001), núm. 43. <<http://www.imaginaria.com.ar/04/3/sommer.htm>> [Consulta: 10 març 2012]
- FAHEY, Marc. «Hijos de la noche, auge y decadencia del vampiro». *CLIJ* (juny 1999), núm. 117; p. 44-53.
- Welcome to the World of Angela Sommer-Bodenburg [web oficial de l'autora, en anglès i alemany] <<http://www.angelasommer-bodenburg.com/>> [Consulta: 10 març 2012]
- SOTO, Moira. «Vuela pequeño vampiro» [en línia]. *Página 12* (5 gener 2001). <<http://www.pagina12.com.ar/2001/suple/Las12/01-01/01-01-05/nota3.htm>> [Consulta: 10 març 2012]

3. CLAUS DE LA SEVA OBRA

Tot i que aquesta autora ha escrit més de quaranta llibres dirigits a diferents grups d'edat i que tracten temes diversos, pel que fa a les obres dirigides al públic infantil i juvenil s'ha especialitzat en el gènere de terror, perquè té el convenciment que és un gènere que atrau els infants. A la contracoberta de l'obra *El petit vampir*, ella mateixa ens diu:

Sé que els nens llegeixen amb gust contes fantàstics, plens de tensió i emocions, i que el seu món imaginatiu és ple de monstres, esperits i éssers d'aquest estil.

Cap nen se n'ha trobat cap a la realitat, però sí que han pogut somiar que, al capvespre, un vampir s'asseu a l'ampit de la seva finestra...

Angela Sommer-Bodenburg introdueix en les seves obres, a l'estil dels monstres dels contes populars, personatges fantàstics que fan por però que també fan riure, perquè les seves històries també tenen un gran sentit de l'humor.

Entre aquests personatges terrorífics destaquen els vampirs i, en especial, un, en Rüdiger:

*I, dins del terror, va optar per deixar de costat bruixes i altres éssers suposadament malèfics per consagrar-se als vampirs, absents de la literatura per a infants que sempre han preferit un ogre que es menja criatures abans que a un mort vivent addicte a la sang humana fresca. En actitud d'innovar, Sommer-Bodenburg va posar com a protagonista del seu primer llibre un xucla-sang de nou anys que. *El petit vampir* va resultar tot un èxit i la seva autora, plena d'idees, va continuar escrivint una sèrie d'aventures durant els vuitanta i els noranta.³*

M. Soto, «[Vuela pequeño vampiro](#)». *Página 12*

Aquesta sèrie del petit vampir, que és la que l'ha fet més famosa, es va iniciar l'any 1979. En castellà se n'han publicat dinou títols i en català, només quatre.

L'última obra de la sèrie, publicada a Alemanya l'any 2008, és *Der kleine Vampir und die letzte Verwandlung* (la traducció literal és *El petit vampir i la transformació final*), però sense edició en català o castellà.

³ Traducció de les autores del dossier.

4. PROPOSTES PER CONÈIXER L'AUTORA

S'han triat dos llibres, un per a cicle mitjà (*El petit vampir canvia de casa*) i un altre per a cicle superior (*Històries de por*), recomanats a *Imaginació: bibliografia selectiva per a la biblioteca escolar d'educació infantil i primària*⁴ amb aquestes paraules:

- *El petit vampir canvia de casa*:

Una altra aventura protagonitzada per en Rüdiger, un vampiret de veritat, i pel seu gran amic Anton, i compartida, amb més o menys ganes, pels pares d'aquest: criptes secretes, vols nocturns, cementiris abandonats... recerques a les quals es veuran abocats en canviar de casa. Textos divertits, però amb una forta dosi de terror, que es justifica per la convivència de vampirs amb una família normal. (p. 46)

- *Històries de por*:

Florià s'avorreix molt perquè ha de fer llit durant una bona colla de dies. La seva dèria són les històries de por i tots els familiars que li fan companyia li n'han de contar. Ell també decideix escriure'n, cosa que fa molt bé: els seus temes predilectes són les aparicions de personatges que han passat a millor vida, els draculets, el nen llop, etc. L'estil de l'autora s'allunya voluntàriament de les sèries de terror que inunden el mercat de la literatura infantil i sorprèn per la qualitat de la narració. (p. 60)

Les dues obres tenen en comú la por com a fil conductor.

Conèixer en profunditat el conjunt de tota l'obra d'aquesta autora pot ser una mica complicat, però sí que ens hi podem endinsar a través dels llibres que trobem a la biblioteca de l'escola i a la biblioteca pública.

Fer una petita exposició i conversar sobre l'autora i els seus llibres pot ser un bon element de motivació per iniciar la lectura de cada una de les obres triades.

La consulta de la documentació complementària i la informació que hi ha en els llibres en facilita el coneixement (quins interessos té, on viu, quines altres obres ha escrit, etc.). Aquesta coneixença promou l'interès, estimula la lectura i estableix el lligam autor-lector.

Hi ha previstes unes activitats inicials per afavorir el diàleg i el coneixement de l'autora i la seva obra. Aquestes propostes es poden programar segons el temps de què es disposa i la dinàmica del grup classe.

Les activitats prèvies tenen per objectiu:

- Saber qui ha escrit la narració que llegiran.
- Desvetllar l'interès per la forma de narrar, els personatges, el tema del llibre, etc.
- Ampliar coneixements per afavorir la comprensió lectora.
- Aportar curiositats, anècdotes i informacions complementàries que fomentin el gust per llegir.

A tall d'exemple, es proposen les activitats següents:

1. Buscar informació sobre l'autora, a la contracoberta dels llibres, a la seva pàgina personal, a la [Viquipèdia](#), etc.

⁴ *Imaginació: bibliografia selectiva per a la biblioteca escolar d'educació infantil i primària*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, 2007.

2. Situar en un mapamundi, en una bola del món, en el [Google Maps](#)... els països per on ha passat: on va néixer, on va viure, on viu ara...
3. Fer una cerca al catàleg de la biblioteca escolar per saber de quins llibres d'aquesta autora es disposa per poder-los llegir, demanar-los en préstec, muntar l'exposició, etc.
4. Fer una cerca al catàleg de la biblioteca més propera, al catàleg infantil [Chilias](#) de la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona, o bé al catàleg [Argus](#) de les biblioteques públiques de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre, per saber quins llibres d'aquesta autora es poden demanar en préstec.
5. Demanar als nens i nenes que busquin a la seva biblioteca particular si tenen algun llibre d'aquesta autora. En cas afirmatiu, demanar-los que l'aportin per a l'exposició o bé que en facin una presentació a la classe.
6. Fer una exposició a la biblioteca de l'escola amb tots els llibres que es tinguin d'Angela Sommer-Bodenburg. Demanar-ne en préstec, si cal, a la biblioteca pública del barri o del poble.
7. Fer un recull d'imatges de l'autora i de les cobertes dels seus llibres, capturades d'Internet o escanejades, que després pot servir per a un mural o per a una exposició.
8. Fer un programa de ràdio i simular l'entrevista a l'autora. Per parelles, preparar l'entrevista i, després, un nen o nena fa de periodista i l'altre, de l'escriptora. Es poden enregistrar i fer un enllaç de l'entrevista al bloc de classe o a la pàgina web de l'escola.
9. Escriure una carta a l'autora on li puguin demanar què més els agradaria saber. Per parelles o en grups petits, fer preguntes que creguin que podrien ser interessants.
10. Redactar un reportatge breu sobre l'Angela Sommer-Bodenburg per incloure a la pàgina web del centre amb les activitats que es realitzen al voltant de les seves lectures, la informació sobre l'exposició, el treball sobre el llibre, etc.

ORIENTACIONS SOBRE LA LECTURA

1. ASPECTES BÀSICS

En aquesta guia hi ha dues propostes de lectura guiada, una per a cicle mitjà –*El petit vampir canvia de casa*– i una altra per al cicle superior –*Històries de por*. Amb la lectura de les dues narracions es vol incidir en el desenvolupament de la competència lectora i en el plaer de llegir.

El desenvolupament de l'hàbit lector va lligat a les vivències positives i enriquidores que es tenen entorn de la lectura. Disposar d'un ambient afavoridor per a les pràctiques lectores, tenir espais i temps per llegir eixampla l'univers personal i cultural. Tenir llibres que despertin emocions i sentiments és un element necessari per fer de la lectura una font de plaer i de coneixement.

El treball que es suggereix amb aquestes lectures està pensat per aconseguir aquest propòsit a través d'una lectura compartida amb tot el grup classe i guiada per una persona més experta, que actua de model.

L'adult, en aquest cas la mestra o el mestre, és qui ha d'acompanyar els nens i les nenes al llarg de totes les activitats, fent-los propostes que indueixin a descobrir el significat del text, i ha de facilitar les ajudes que calguin per fer-los avançar en la competència lectora.

2. MOTIVACIÓ DE LA LECTURA

Abans d'iniciar la lectura de qualsevol d'aquests dos llibres seleccionats, se n'ha de fer prèviament una presentació de l'aspecte formal i del contingut.

Els nois i les noies, d'antuvi, han de saber què llegiran, i com, quan i per què faran aquesta activitat lectora compartida.

Per despertar l'interès pel llibre i per posar en comú els coneixements previs que tenen els nois i noies, al començament de cada proposta es susciten temes i preguntes que motiven una conversa sobre alguns aspectes que els ajudaran a entendre millor el text i construir-ne el significat.

Les activitats que precedeixen l'inici de la lectura poden ajudar a crear expectatives i estimular les ganes de llegir. Per exemple:

- Presentar el llibre d'una forma atractiva i posar en comú les primeres impressions: —El coneixeu? —Què hi podem trobar? —L'heu vist a la biblioteca?
- Fer observar el llibre amb atenció, com a suport de la narració que llegiran: mirar-ne les cobertes, llegir-ne la informació de la portada, observar-ne les imatges, etc.
- Remarcar les dades principals: —Quin és el títol? —Qui és l'autora? —Qui és la il·lustradora?
- Buscar més informació sobre el llibre: —De quina editorial és? —Forma part d'una col·lecció? —Conté il·lustracions?
- Buscar informació sobre l'autora. A l'apartat «Propostes per conèixer l'autora» (p. 9) hi ha un conjunt d'activitats amb aquest objectiu.
- Relacionar la informació que es té sobre el llibre amb coneixements previs sobre el tema: —Recordeu algun conte amb un tema semblant? —Heu llegit llibres de

misteri? —Heu vist alguna pel·lícula sobre aquest personatge? —Coneixeu altres històries de vampirs, de por, de misteri...?

3. ESTRATÈGIES DE LECTURA

L'ensenyant ha de fer l'acompanyament de totes les pràctiques lectores que es proposen per aconseguir que els nens i les nenes siguin capaços d'elaborar el significat del text.

Les activitats s'organitzen agrupades en tres moments —abans, durant i després de la lectura—, amb la finalitat d'aplicar les estratègies més adequades a cada situació, per poder fer una lectura activa, significativa i crítica, i arribar a comprendre el que llegeixen.

Les estratègies lectores han de ser objecte d'aprenentatge i, en aquest sentit, és molt important el paper de l'adult que ha d'actuar d'acompanyant per facilitar les pautes sobre quines estratègies s'han d'utilitzar a cada moment perquè cada alumne pugui anar-les fent servir de manera autònoma.

Aquestes situacions d'ensenyament-aprenentatge que s'articulen al voltant de les estratègies de lectura són, segons Solé (1992):

[...] processos de construcció conjunta en els quals s'estableix una pràctica guiada a través de la qual el professor proporciona als alumnes les bastides necessàries perquè puguin dominar progressivament aquestes estratègies i utilitzar-les una vegada s'han retirat les ajudes inicials.⁵

Les estratègies de comprensió que es van aplicant durant els diferents moments de la lectura han de permetre arribar a diversos nivells de comprensió:

Nivell de comprensió	Estratègies
Literal	<ul style="list-style-type: none">• Descodificar amb fluïdesa.• Utilitzar elements d'ajuda per a la comprensió lèxica.
Inferencial	<ul style="list-style-type: none">• Deduir informació.• Integrar la nova informació i modificar les idees prèvies.• Confrontar la informació que es rep amb els coneixements previs que es tenen.• Elaborar hipòtesis i inferències.
Reorganitzativa	<ul style="list-style-type: none">• Distingir el que és important del que és menys rellevant.• Construir el significat global.• Comprovar la pròpia comprensió i corregir-ne els errors.• Recapitular el contingut, resumir-lo i estendre el coneixement que se n'ha obtingut.
Crítica	<ul style="list-style-type: none">• Formular interrogants sobre el que és llegeix.• Avaluar la utilitat o la veracitat de la informació rebuda.

Les activitats proposades tracten aquestes estratègies, tot fomentant que l'alumnat se'n faci conscient a través de diàlegs entre docent i alumnes.

⁵ SOLÉ, Isabel. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992; p. 77. (Materiales para la Innovación Educativa) Traducció de les autores del dossier.

4. OBJECTIUS D'APRENTATGE

Els objectius que es proposen són comuns per a ambdues lectures:

1. Conèixer el propòsit de la lectura: Què llegiré? Per què llegiré? Quan llegiré?
2. Comprendre i extreure informació rellevant d'un text escrit adequat a l'edat.
3. Aplicar les estratègies i les habilitats necessàries per afavorir el procés de comprensió abans, durant i després de la lectura.
4. Llegir de manera expressiva, autònoma i comprensiva.
5. Practicar la lectura de textos literaris i d'informacions en diverses fonts i suports.
6. Utilitzar tècniques de recerca per a l'accés, selecció i tractament de la informació.
7. Aprendre a interpretar el llenguatge literari.
8. Fomentar el sentit crític.
9. Participar en situacions comunicatives i valorar les explicacions dels altres.
10. Practicar la lectura amb diverses formes organitzatives (individual, en parella i en grup).
11. Elaborar textos i produccions amb diferents recursos comunicatius: còmics, murals, etc.
12. Apreciar els valors implícits en les obres literàries.

5. SITUACIONS I ACTIVITATS D'APRENTATGE

Les propostes de treball estan concebudes per ser fetes de forma compartida amb tot el grup classe i amb l'ensenyant que farà l'acompanyament de tot el procés de guiatge de la lectura.

La proposta d'activitats d'aprenentatge facilita fer aquest acompanyament.

El treball de cooperació entre companys i docent pren com a marc de referència que llegir també és una activitat social. Si es parla del que es llegeix i es comparteix la lectura, es mostren moltes més coses sobre el text que les que s'aconseguirien entendre individualment.

Chambers (2007) dóna especial importància a la conversa sobre què es llegeix com un dels elements bàsics per esdevenir un bon lector. En essència, creu que parlar sobre els llibres:

[...] és compartir una forma de contemplació. És una manera de donar forma als pensaments i a les emocions motivades pel llibre i pels significats que construïm junts a partir del text: aquell missatge controlat imaginativament, que l'autor envia i nosaltres interpretem de qualsevol manera que creiem útil o plaent.⁶

És en les situacions de lectura compartida on la mestra o el mestre ha d'ensenyar les estratègies que els nens i nenes hauran de posar en pràctica per comprendre el text abans, durant i després de la lectura (anticipar-se als fets, compartir emocions, entendre els personatges, relacionar el text amb els propis coneixements, identificar idees importants, fer-se preguntes, fer inferències, deduir paraules, comprovar hipòtesis, resumir, etc.).

Simultàniament, s'ha d'establir un diàleg entre alumnes i docent, per afavorir que

⁶ CHAMBERS, Aidan. *Dime. Los niños, la lectura y la conversación*. Madrid: Fondo de Cultura Económica, 2007. (Espacios para la Lectura), p. 27. Traducció de les autores del dossier.

sorgeixin les dificultats (el que no s'entén, el que no agrada, el que costa, etc.) i les satisfaccions (el que interessa, el que agrada, el que descobreixen, etc.) que han trobat en la lectura.

El nivell de l'alumnat, la dinàmica del grup, la disponibilitat horària i el grau d'aprofundiment en el treball que es vol fer determinaran la programació de més o menys quantitat de sessions. Com a orientació, se n'han programat 15 per a la lectura de cicle mitjà i 12 per a la de cicle superior.

Perquè siguin més enriquidores, les sessions que es programin han de compaginar diversos models de lectura: col·lectiva, autònoma, silenciosa, preparada, en veu alta...

A tall d'exemple:

- L'ensenyant llegeix en veu alta un fragment del llibre i, després, es comenta.
- Es fa la lectura silenciosa d'un fragment o d'un capítol i, després, es posa en comú i se'n parla.
- Individualment o per parelles, es preparen un fragment per llegir en veu alta a la resta de la classe.
- En grups de tres o quatre, fan una lectura silenciosa i, després, acorden quin aspecte els ha sorprès més del fragment llegit, per exposar-ho a tothom.
- Si es disposa de fragments amb diàleg, es pot propiciar una lectura dramatitzada d'una escena. En grups (tants alumnes com personatges intervenen en el diàleg) es reparteixen els personatges, es preparen la lectura i, finalment, la representen.

PART COMUNA SOBRE LA POR

1. LA POR A LA LITERATURA INFANTIL

Les dues obres escollides pertanyen al gènere de les històries de terror, el qual, tal com diu Ambròs (2010):

[...] és un gènere que fascina els nens i nenes de cicle mitjà i superior d'educació primària. Les històries dramàtiques, sobrenaturals, d'intriga i de por contenen una dosi de suspens que els captiva. Aquestes històries els ajuden a canalitzar, verbalitzar i parlar sobre la por o les pors que senten i/o tenen. Els personatges de vampirs, monstres, fantasmes... són referents que els criden molt l'atenció i formen part d'aquesta relació amor/odi entre el que es desconegut i la por.⁷

Les històries de por estan presents a la literatura infantil des dels seus inicis. Hi ha molts contes meravellosos que tracten de la necessitat de poder experimentar la sensació de por, com és el cas d'*En Pere sense por*,⁸ en el qual el protagonista es sotmès a proves esgarrifoses per tal de conèixer aquesta sensació, valorada com una experiència sense la qual no es pot viure. Bettelheim (1977) s'hi refereix amb aquestes paraules:

L'heroi suporta tranquil·lament aventures tan terrorífiques que posarien els pèls de punta a qualsevol, sense que en cap moment es vegi dominat per l'ansietat. No obstant això, no pot trobar cap satisfacció a la vida si abans no experimenta el que és la por. A molt poques històries l'heroi reconeix, des del començament, que el no poder sentir por és un defecte. [...] Per als infants, aquestes històries resulten summament riques, ja que insinuen, a nivell plausible, que, darrere una ostentosa carència d'angoixes, s'hi poden trobar amagats temors infantils i immadurs als quals s'ha negat el pas a la consciència.⁹

En la literatura infantil actual la por també hi és present però, segons Bellorín, té una funció diferent:

[...] en comptes de tenir una funció mitificadora, en té una de desmitificadora; és a dir, està present com a tema però, en general, no es busca despertar temors en els nens sinó alliberar-los-en . [...] Aquest canvi [...] obeeix a la idea que és important alliberar els infants d'aquesta emoció. També respon a la idea que la literatura infantil és una mena de jardí tancat on sempre ens hem de sentir segurs, protegits i confortables. Així, hi ha una quantitat d'històries on es subverteix l'ordre [...]: de sobte són els monstres qui tenen por als nens; els vampirs són amigables i gens sorprenents, sinó més aviat bastant comuns, quotidians; els llops són bons jans, [...] L'espai d'alleujament, protecció i humor que ofereix aquest tipus d'històries està molt bé, sobretot com un antídoto ràpid per a les ansietats i angoixes. No obstant això, no s'ha de perdre de vista que la literatura constitueix un espai idoni per experimentar i elaborar les pors de manera simbòlica i més profunda.¹⁰

El petit vampir s'emmarca dins d'aquesta línia perquè l'autora desmitifica un

⁷ AMBRÓS, Alba. «El miedo literario y el miedo cinematográfico: *El pequeño vampiro* y las expectativas del receptor». p. 118. Traducció de les autores del dossier.

⁸ AMADES, Joan. *Folklore de Catalunya. Rondallística*. Barcelona: Selecta, 1974; p. 327-330. (Biblioteca Perenne; 13)

⁹ BETTELHEIM, Bruno. *Psicoanálisis de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1977; p. 288-290. Traducció de les autores del dossier.

¹⁰ BELLORIN, Brenda. *Libros de espanto y brinco: el miedo en la literatura infantil*. [en línia]. Centro Internacional del Libro Infantil y Juvenil. FGSR SOL

<http://sol-e.com/motor.php?id_seccion=7&subsec=81&separata=1&ideak=70> [Consulta: 10 març 2012]

personatge que en principi hauria de fer por, el tracta amb humor i l'acosta al món real del seu amic Anton, fent-los viure aventures sorprenents i divertides acompanyats dels altres vampirs de la família.

Per donar versemblança a la família de vampirs que apareixen a la novel·la, Angela Sommer-Bodenburg recorre als costums propis que caracteritzen aquests personatges al llarg de la literatura popular i de la clàssica (temen la llum del sol, dormen en taüts, poden volar, etc.).

En el segon llibre triat, *Històries de por*, el reguitzell de personatges que atemoreixen s'amplia: a més dels vampirs, hi desfilen morts vivents com fantasmes o apareguts, personatges propis de la literatura gòtica que ofereixen la possibilitat de conèixer les pors del protagonista, les que es generen en els lectors i les que es creen en els ambients on es desenvolupen les històries.

2. BIBLIOGRAFIA SOBRE LA POR

2.1. PER AL PROFESSORAT

- AMBRÓS, Alba. «El miedo literario y el miedo cinematográfico: *El pequeño vampiro* y las expectativas del receptor». A: *El lector ante la obra hipertextual*. Barcelona: Horsori, 2010; p. 118.
- BELLORÍN, Brenda. *Libros de espanto y brinco: el miedo en la literatura infantil* [en línia]. Centro Internacional del Libro Infantil y Juvenil. FGSR SOL <http://sol-e.com/motor.php?id_seccion=7&subsec=81&separata=1&ideaok=70> [Consulta: 10 març 2012]
- *Los miedos infantiles en la literatura para niños* [en línia]. Salamanca: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2006. (Temas en la Literatura Infantil i Juvenil; 3) <<http://www.fundaciongsr.es/pdfs/salamanca/Miedos.pdf>> [Consulta: 10 març 2012]
- SOTO, Moira. «Vuela pequeño vampiro» [en línia]. *Página 12* (5 gener 2001). <<http://www.pagina12.com.ar/2001/suple/Las12/01-01/01-01-05/nota3.htm>> [Consulta: 10 març 2012]

2.2. PER A L'ALUMNAT

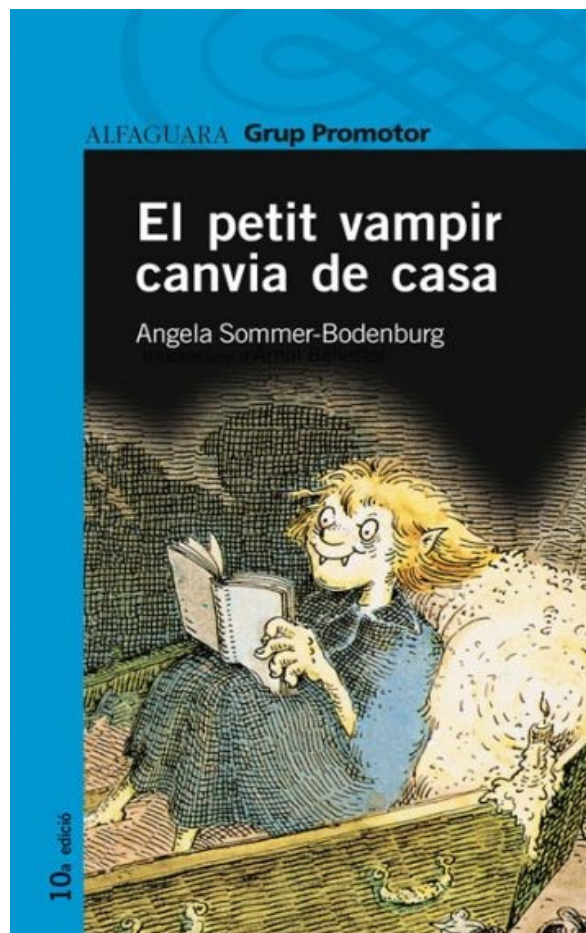
- LABBÉ, Brigitte; PUECH, Michel. *El coratge i la por*. Il·lustracions de Jacques Azam. Barcelona: Cruïlla, 2006. (Pensa-hi)
- ROCA, Núria. *La por: del més poruc al més valent*. Il·lustracions de Rosa M. Curto. Barcelona: Molino, 2001. (Des de... fins a...)

El gust per la lectura
Educació primària

EL PETIT VAMPIR CANVIA DE CASA
Angela Sommer-Bodenburg

GUIA PER AL PROFESSORAT

(cicle mitjà)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

MERCÈ ABEYÀ LAFONTANA

MONTSERRAT GABARRÓ PARERA

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/es/deed.ca>

INFORMACIÓ SOBRE L'OBRA

1. FITXA DEL LLIBRE

Títol:	<i>El petit vampir canvia de casa</i>
Títol original:	<i>Der kleine Vampir zieht um</i>
Autora:	Angela Sommer-Bodenburg
Il·lustradora:	Amelie Glienke
Traductora:	Marta Milian
Editorial:	Alfaguara – Grup Promotor
Lloc de edició:	Barcelona
Any:	1a edició: 1988 – 10a edició: 2008
Col·lecció:	Sèrie Blava
Pàgines:	184
ISBN:	978-84-8435-566-3

2. RESUM¹¹

L'Anton, un vailet de nou anys d'allò més aficionat a les històries de por i sobretot de vampirs, és amic d'un petit vampir, en Rüdiger, des que una vegada se li va presentar a la finestra de la seva habitació.

Un bon dia truquen a la porta i resulta que és en Rüdiger, que ve a viure a casa seva, amb taüt i tot, és clar. L'Anton es pensa que és un malson, però aviat s'adona que és ben real i comencen a viure múltiples aventures per solucionar diversos problemes: trobar-li un lloc per instal·lar-se, impedir que els pares baixin al recambró del soterrani, ajudar-lo a trobar menjar, esquivar les insinuacions d'una veïna xafardera que es queixa de la pudor de resclosit que últimament fa el soterrani, etc.

¹¹ [El petit vampir canvia de casa. Guia d'activitats](#)

3. QUÈ DIUEN D'AQUESTA OBRA

Aquest llibre és el segon de la col·lecció protagonitzada per en Rüdiger, un nen vampir, col·lecció que, pel seu èxit, ha entrat a formar part del món literari que fa referència al mite d'aquests personatges:

Un dels exponents més espectaculars de l'èxit de les novel·les de vampirs per a primers lectors és el cas de l'alemanya Angela Sommer-Bodenburg. La seva sèrie de Der kleine Vampir («El petit vampir»), centrada en les aventures d'un nen vampir, Rüdiger, de la seva germana Anna i d'Anton, l'únic nen que encara hi creu, ha estat des de la publicació del primer llibre, el 1979, un autèntic fenomen més enllà del món literari. La col·lecció, traduïda a un bon nombre de llengües [...], ha permès a la seva autora dedicar-se exclusivament a la literatura.

No obstant això, malgrat el beneplàcit del públic, els llibres d'El petit vampir representen, en gran mesura, un bon exemple del titella en què s'ha convertit un mite essencialment gòtic: un vestigi cultural, una mena de tòtem l'única comesa del qual passa per representar un col·lectiu en extinció, incapaç d'adaptar-se a l'evolució social d'un món en progrés constant. D'aquí la necessitat que el personatge té de relacionar-se amb una entitat (gairebé sempre encarnada en la figura d'un nen) que pertanyi a aquest nou món, però que encara sigui capaç de creure-hi com a personatge, per utilitzar-lo de pont entre allò que al seu dia van ser i allò en què estan irreversiblement condemnats a convertir-se.

Marc Fahey. «Hijos de la noche, auge y decadencia del vampiro». *CLIJ*

4. QUI ÉS LA IL·LUSTRADORA

La dibuixant d'*El petit vampir canvia de casa*, [Amelie Glienke](#), també és alemanya. Va néixer a Berlín l'any 1945 i va estudiar pintura, disseny gràfic i comunicació visual a la Hochschule der Künste de Berlín. Ha treballat com a dissenyadora gràfica i, amb el pseudònim de Høgli, com a caricaturista i dibuixant de còmics.

També és il·lustradora de llibres infantils i se la coneix a tot arreu perquè és qui ha dibuixat la sèrie d'*El petit vampir*.

Podeu trobar imatges d'un del llibres de la col·lecció al web [Museo de Ilustradores SOL](#).

Un altre personatge que podeu trobar dibuixat per aquesta autora és el nen entremaliat protagonista de la col·lecció «En Pere Joan i l'Invisible», de l'editorial Baula.

JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

El text d'aquesta obra està organitzat en 36 capítols breus, la qual cosa facilita la distribució de la lectura segons la programació de sessions que faci l'ensenyant.

Abans de començar la narració hi ha la presentació dels vuit personatges principals. Aquesta descripció es repeteix en tots els llibres de la sèrie.

La narració en tercera persona es combina amb diàlegs àgils, frescos i divertits. El llenguatge és acurat però, a la vegada, senzill i adequat a l'edat.

Per iniciar la lectura del llibre *El petit vampir canvia de casa* cal fer prèviament una presentació de l'aspecte formal, del contingut i del propòsit de les activitats lectores a l'aula, de manera que els nens i nenes sàpiguen què llegiran i com, quan i per què faran aquesta lectura compartida.

La presentació d'aquest llibre de por es pot fer a partir de les propostes referides al coneixement de l'autora, a l'observació de l'objecte com a suport de la història que llegiran, a la relació del text amb les experiències prèvies i a la presentació dels personatges com a elements d'estimulació de la lectura.

Al començar la lectura de cada capítol, s'ha d'anar fent preguntes als nois i noies que permetin fer anticipacions que motivin la continuïtat de la lectura i la comprensió del significat d'allò que llegeixen.

Crear expectació i obrir interrogants sobre la trama, els personatges o les accions permet crear supòsits i anticipacions sobre què passarà o sobre com actuaran els personatges.

El títol de cada capítol també pot ser un motiu per fer prediccions sobre la història.

Tal com ja s'ha dit anteriorment, *El petit vampir canvia de casa* és una novel·la que combina por i humor a través de la relació entre els dos protagonistes (en Rüdiger i l'Anton). La seva lectura permet treballar les emocions, sentiments i sensacions que comparteixen els dos amics –la por, la sorpresa, l'enamorament, la felicitat, etc.–, i els valors implícits en aquesta relació com l'amistat, la companyonia, la tolerància, el respecte als altres, etc.

El fet que hi hagi altres títols amb aquests personatges també és un motiu a tenir en compte. Si la lectura d'aquest llibre desperta entusiasme i ganes de conèixer més aventures del petit vampir, els nens i nenes poden fer-ho a través de les altres obres.

A la vegada, també permet, si el tema desperta interès, endinsar-se en la literatura de terror i conèixer altres històries, populars o d'autor, protagonitzades per vampirs.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

S'han elaborat unes propostes didàctiques que relacionen diferents àrees del currículum i àmbits de coneixement: llengua i literatura, medi social i cultural, matemàtiques, educació en valors, comunicació audiovisual, etc. per facilitar la integració d'aprenentatges i el desenvolupament de les habilitats lingüístiques i de la competència comunicativa. Les activitats fomenten el gust literari i l'ús de procediments per comprendre de manera autònoma el que es llegeix.

S'ha previst l'ús i consulta de recursos digitals (pàgines web, documents audiovisuals, etc.) com una eina més que contribueix a l'aprenentatge.

Hi ha unes activitats plantejades per fer amb el grup classe i unes altres per treballar de manera individual o bé en petits grups, de forma col·laborativa.

Les propostes de treball es poden crear, adaptar i modificar amb el suport de la pissarra digital interactiva d'aula, en un entorn d'aprenentatge participatiu i amb l'objectiu de dinamitzar la lectura.

1. ACTIVITATS DE CONTEXTUALITZACIÓ PER FER ABANS DE LA LECTURA

1a SESSIÓ

- Presenteu el llibre a classe, de manera amena, i proposeu que facin hipòtesis o prediccions sobre el títol. Demaneu-los què els suggereix la paraula *vampir*. Feu que la busquin al diccionari per complementar-ne el significat o saber-ne d'altres.
- Llegiu el resum de la contracoberta i la presentació dels personatges que hi ha a l'inici del llibre. Converseu sobre la síntesi del llibre i sobre la descripció dels personatges de manera que els nens i nenes siguin capaços d'anticipar els esdeveniments que poden succeir a la història que llegiran.
- Feu que consultin la informació sobre qui són l'autora i la il·lustradora.
- Comenteu el dibuix de la coberta per tal que s'adonin dels elements que hi surten: taüt, espelma, foscor, ullals... de manera que puguin expressar el que veuen.
- **(Activitat 1 del quadern per a l'alumnat.)** A les parts externes i internes del llibre, feu-los buscar les dades que es demanen a la primera proposta del quadern per a l'alumnat.
- Organitzeu un mural a classe amb la imatge dels protagonistes i la relació que hi ha entre ells. A mesura que avancin en la lectura, es poden anar afegint les característiques que surtin de cadascun.
- Proposeu que consultin alguns dels llibres que hi ha a la bibliografia sobre els vampirs i demaneu que, entre tots, parlin sobre què en saben, què han trobat i què en pensen.
- Demaneu-los si han llegit altres llibres de por. Feu una llista dels títols que comentin i busqueu-los a la biblioteca de l'escola o a la biblioteca pública. Consulteu també altres bibliografies publicades sobre aquest tema, personatges de por, etc. i feu una exposició ambientada en la por a la biblioteca de l'escola.

2. ACTIVITATS PER FER DURANT O DESPRÉS DE LA LECTURA

2a SESSIÓ: «Espant a la banyera» (p. 13-17)

- Per començar, podeu fer la lectura en veu alta del primer capítol. A continuació, inicieu una conversa sobre quina impressió els ha fet aquest primer episodi de la novel·la:
 - Què us ha semblat?
 - Quin tipus de llibre creieu que serà? Farà por? Farà riure? Farà plorar?
 - Penseu que us agradarà? Per què?
- A la pàgina 16, l'Anton es pregunta per què en Rüdiger deu haver anat fins a casa seva a demanar ajuda. Demaneu-los que estableixin hipòtesis sobre:
 - Què li pot passar al vampir.
 - Quina deu ser l'ajuda que li demana.

A partir del títol i de la lectura del resum feta a la sessió anterior, es fàcil preveure que en Rüdiger vol anar a viure a casa de l'Anton, però... per què?

- **(Activitat 2 del quadern per a l'alumnat.)** En aquest capítol es fa referència a les sensacions que té l'Anton amb la visita d'en Rüdiger a casa seva. Quines paraules trobem que les descriuen?

També s'expliquen més coses dels dos personatges: com van, què fan, què els passa... En el quadern, han d'aparellar cada una de les frases amb el personatge al qual es refereix i buscar la definició d'algunes de les paraules que hi surten (*amoïnat, esprimatxada, estrafolari i resclosit*).

- L'Anton s'inventa una excusa per baixar al soterrani. Feu que, per parelles, pensin què farien ells en la mateixa situació:
 - Baixaríeu al recambrió?
 - Què diríeu als pares?
 - Se us acut alguna altra idea?

Després, cada parella exposa els seus raonaments a la resta de la classe.

3a SESSIÓ: «Prohibició de cripta», «Joc brut» i «Transportadors de taüts» (p. 18-32)

- Cadascú llegeix en silenci el segon capítol. Incidiu en la pregunta que en Rüdiger fa a l'Anton: *—Que potser tens por?*

Demaneu als nens i nenes de la classe que expliquin si creuen que el protagonista té la sensació de por i per què. Continueu la conversa proposant que expliquin situacions on hagin tingut por.

Podeu presentar els dos llibres citats a l'apartat 2.2. de la part comuna sobre la por (p. 16) *—El coratge i la por* i *La por: del més poruc al més valent*— i llegir-ne algun fragment. Els llibres es poden quedar a la biblioteca de la classe perquè els puguin consultar.

- En aquest capítol es desvetlla quin és el problema que té el vampir:
 - Per què l’han expulsat de la cripta?
 - Què en penseu, d’aquesta expulsió?
- Continueu la lectura fins al final del capítol següent. Feu observar que l’Anton s’empesca una altra excusa. Demaneu-los que pensin altres alternatives a la que s’inventa ell.

L’Anton esmenta dos jocs: el «Monopoly» i els «Jocs reunits». Demaneu als nens i nenes quins altres jocs tenen a casa i podrien agafar per anar a jugar a casa d’un amic o amiga.

- Proposeu una lectura silenciosa de l’últim capítol d’aquesta sessió i, a continuació, demaneu-los que, en grups de quatre, preparin una lectura en veu alta on cadascú llegeixi el que diu un dels personatges que intervenen en aquest capítol (narrador, Anton, Rüdiger i Lumpi).

- **(Activitat 3 del quadern per a l’alumnat.)** Per acabar, recopileu el que ha passat durant la lectura i comenteu les coses que fan referència als costums que s’atribueixen als vampirs: dormen en taüts, els agrada la foscor, s’alimenten de sang...

Després de fer l’activitat del quadern, es pot proposar de fer un cartell per penjar a la classe on s’apuntaran totes les característiques que han vist dels vampirs d’aquesta història i se n’aniran afegint de noves a mesura que vagin sortint en els capítols posteriors.

4a SESSIÓ: «Males perspectives», «Un matí de mala lluna» i «Excuses de pa sucat amb oli» (p. 33-45)

- Comenteu el títol del primer capítol d’aquesta sessió i demaneu als nens i nenes que facin propostes sobre quines poden ser les males perspectives. Després de llegir el text en silenci, poden exposar quines idees se’ls acudeixen per evitar que els pares de l’Anton descobreixin el vampir al soterrani.

- En el capítol següent, l’Anton es queixa sobre el valor de l’amistat:

—Això no té res a veure amb l’amistat! —va dir l’Anton, molt empipat.

Parleu a classe sobre quines actituds adopta en Rüdiger quan l’Anton li comunica que el seu pare necessita les llatges i que, si baixa al soterrani, el pot descobrir. Es mostra egoista o generós? Simpàtic o antipàtic? Malhumorat o content? ...

- **(Activitat 4 del quadern per a l’alumnat.)** Inicieu la lectura de la pàgina 41. L’Anton prepara l’esmorzar per impressionar els seus pares. Comenteu la importància d’un bon esmorzar i compareu el seu esmorzar amb el que prenen els nens i nenes de la classe a casa seva. En un dels paràgrafs es descriuen les accions que fa des que es lleva fins que té l’esmorzar a punt. A l’activitat proposada al quadern se’ls demana que les ordenin. (Ordre: 6-9-8-1-4-2-10-5-7-3)

- Continueu la lectura fins al final del capítol i feu-los contrastar les idees que havien pensat anteriorment amb el pla de l’Anton. Creuen que tindrà èxit? Per què? O eren millors les seves idees?

5a SESSIÓ: «Una visita a última hora», «La nova cara de l'Anton» i «Volant cap a la vall de la Tristor» (p. 46-65)

- Feu la lectura del capítol 8è. De nou l'Anton creu que en Rüdiger no és un bon amic, però aquest no hi està d'acord. Converseu sobre les raons que té cadascú per defensar la seva opinió.
- En Rüdiger convida l'Anton a una trobada de vampirs. Després de llegir el capítol «La nova cara de l'Anton», proposeu que, per parelles, es pintin l'un a l'altre la cara de vampir, tot procurant que els quedi com descriu el text:

El que va veure al mirall era molt més del que s'hauria pogut imaginar mai: al davant tenia una horrible màscara blanca com la calç: la boca, de color vermell de sang, feia una ganyota diabòlica, i els ulls el miraven des de dues profundes cavernes, fosques i inquietants.

Es poden fer fotos per penjar en un mural, al bloc de la classe, etc. tot explicant per què s'han pintat de vampirs.

(Activitat 5 del quadern per a l'alumnat.) Es proposa que facin el dibuix de l'Anton amb la disfressa completa de vampir preparat per anar a la festa.

- Al final del capítol, a la pàgina 55, els dos protagonistes parlen de la seva por a volar. Relacioneu el que hagi sortit a la conversa sobre les pors feta a la 3a sessió amb altres contes que parlin de la por, per exemple: «En Pere sense por». (N'hi ha una versió en vídeo que podeu visualitzar al web de l'edu365.)
- Feu que consultin informació sobre els homes llop en alguns dels llibres que es citen als apartats de bibliografia complementària i que la contrastin amb la que dona en Rüdiger. També poden comparar les característiques dels vampirs amb les dels homes llop, per exemple a *Monster mania*.

6a SESSIÓ: «Rebuts amb desconfiança», «El plaer del ball» i «El primer petó» (p. 62-73)

- Llegiu en veu alta el capítol 11è. Comenteu el fragment que descriu l'entrada a la torre. Feu que es fixin en les paraules i expressions que utilitza per explicar un espai tenebrós. Feu que, per parelles, s'inventin la descripció d'un lloc que faci por, espant, etc.
- Un vampir que fa de porter controla l'entrada i els demana: *—I de quin llinatge és?* Busqueu la paraula *llinatge* al diccionari i, tot seguit, proposeu que, en petits grups, s'inventin un llinatge divertit, la relació de parentiu entre els que formen l'equip i el nom de cadascú segons el llinatge.
- Als vampirs els agrada la música d'orgue. Propicieu una activitat de ball a l'aula de música. Feu-los escoltar una música d'orgue i que després interpretin l'escena del ball.
- Després de llegir el capítol 13è, parleu a classe sobre els enamoraments. Feu que expliquin què senten quan els agrada algú. Busqueu les expressions que expliquen les sensacions que té l'Anton i les que té l'Anna. Comenteu el sentit figurat que tenen les frases: *va notar com un desmai a l'estómac*; *ell se la mirava embadalit*; *les galtes se li havien encès*; etc.

L'Anna proposa a l'Anton d'anar a passejar. Anticipeu el títol de capítol següent –«Espant a la claror de la lluna»– i demaneu que prevegin què pot passar durant el passeig.

- **(Activitats 6 i 7 del quadern per a l'alumnat.)** Per acabar aquesta sessió, es proposa fer un treball de sinònims amb les paraules que han sortit per descriure l'ambient tenebrós (activitat 6) i fer comparacions prenent com a model «La boca de l'Anna era com una maduixa» (activitat 7).

7a SESSIÓ: «Espant a la claror de la lluna», «El premi de l'aroma» i «Vol de tornada» (p. 74-89)

- Demaneu que es preparin la lectura del capítol 14è per fer-la en veu alta i compareu després les previsions que havien fet amb les coses que han passat a la narració. Converseu –en petits grups primer i, a continuació, tota la classe– sobre què pretén la tia Dorothee. Quina solució troben per escapolar-se'n?
- En acabar la lectura del capítol següent, parleu dels sobrenoms que caracteritzen els personatges que es presenten al concurs. Parleu del seu significat: *Elisabeth la Goluda*, *Magdalene la Doblellengua*, *Gunter el Bon Jan*, *Elke la Infame*, etc.

En petits grups, feu que s'inventin un vampir o una vampira que s'ha de presentar al concurs: nom, característiques, qualitats, olor, etc. Proposeu que també facin l'olor amb els productes que vulguin. Després, cada un dels grups presentarà el seu vampir i l'aroma a la resta de la classe.

(Activitat 8 del quadern per a l'alumnat.) Cal dibuixar i descriure el vampir o vampira que s'han inventat.

- Feu-los llegir per parelles l'últim capítol d'aquesta sessió. Un fa d'Anton i l'altre, d'Anna. Proposeu una conversa sobre per què s'enfada l'Anna i les excuses que s'inventa l'Anton. L'Anton explica uns quants acudits per alegrar l'Anna. Feu que els nens i nenes de la classe n'expliquin.
- En una conversa de classe feu que anticipin què creuen que decidirà el consell de família sobre l'acabament de la prohibició de cripta:

- Què hauria de fer en Rüdiger?
- Ho haurà de resoldre tot l'Anton?
- Quina serà la intervenció de l'Anna?

8a SESSIÓ: «Pollastre amb arròs», «Esperant el vespre» i «Un vampir entristit» (p. 90-104)

- Comenceu la sessió amb la lectura del capítol 17è per part de l'ensenyant:
 - Com solucionarà l'Anton el problema que se li ha presentat?
 - Quina nova excusa s'inventarà?

Recordeu entre tota la classe les excuses que s'ha anat inventant durant els capítols anteriors.

- En el capítol següent, l'Anton es troba amb la veïna, la senyora Puvogel, anomenada «Xerraculs». Comenteu a classe el perquè d'aquest sobrenom i què els sembla què passarà si s'obliga els veïns a obrir el seu recambró. Quina es la queixa? Aproveiteu per parlar de la convivència amb els veïns i que expliquin anècdotes de la seva escala.
- Per grups, feu que llegeixin l'últim capítol: «Un vampir entristit». Feu-los repassar els costums que té el petit vampir i que han anat sortint a la narració, i que comprovin si ja els han apuntat al cartell que van preparar a la 3a sessió.
- En aquest capítol es troben diferents adjectius que fan referència a l'estat d'ànim dels dos protagonistes:

entristit, encuriosit, indignat, horroritzat, excitat...

(Activitat 9 del quadern per a l'alumnat.) Feu-los buscar les frases que expliquen com se senten l'Anton i en Rüdiger, i proposeu-los de fer l'activitat corresponent del quadern per a l'alumnat.

9a SESSIÓ: «Tràfecs al passadís del soterrani», «Els espaguetis són divertits» i «Amb l'estómac buit» (p. 105-116)

- Després de la lectura d'aquest capítol, proposeu que a classe de música aprenguin la lletra de la cançó preferida de l'Anton: «[Bufa ventet, bufu ben fort](#)», que trobareu a *Cançons populars i tradicionals a l'escola. Propostes didàctiques i metodològiques*.
- En el capítol 21è, la mare ja ha descobert les excuses i mentides de l'Anton. Feu que parlin sobre per què creuen que la mare no s'enfada i es diverteix amb el que li explica el fill. Proposeu que expliquin situacions similars que els hagin passat a casa seva amb el pare, la mare o algun altre familiar:

—Alguna vegada heu tingut algun secret?

—Què creieu què és un secret?

(Activitat 10 del quadern per a l'alumnat.) Primer cal llegir el text i, després, buscar a la sopa de lletres 12 paraules del text que hi surten: *mare, espaguetis, cuina, vespre, soterrani, Anton, forquilla, secret, entrenament, monopoly, voltes i bancs*.

- L'Anton ha de fer uns deures: «*De com els ciutadans de Tebes van sembrar un camp de sal*» i al final comenta que... *Fet i fet, ell no era tan tanoca com els de Tebes*. Demaneu als nois noies que esbrinin què deu passar si es sembra sal en un camp i si saben alguna història o alguna llegenda en què passi aquest fet.¹²
- En petits grups, llegiu en veu alta el capítol «Amb l'estómac buit», fent les veus dels personatges i del narrador. Feu-los reflexionar sobre la frase: *L'Anton gairebé es penedia d'haver-li ofert la seva ajuda*:
 - Per què pensa això el nen?
 - Quina actitud té el vampiret?

¹² Aquest fet es troba a l'*Odissea*: Ulisses, per no haver d'anar a la guerra de Troia, sembra els camps de sal per semblar boig i lliurar-se'n.

10a SESSIÓ: «La pega de l'artista», «Febre de cacera» i «Una càrrega molt pesada» (p. 116-131)

- L'Anton només pensa que li queda un dia més: dimecres. Feu que facin hipòtesis sobre el que pot passar l'endemà. Abans, però, recopileu tot el que ha anat succeint els dies anteriors.
- Per parelles, proposeu que llegeixin «Febre de cacera» i que pensin què passa en aquest capítol. Quan el vampiret es troba amb en Geiemeier, el guardià del cementiri, l'Anton es desperta d'un somni:
 - Opineu sobre si aquest episodi és un somni o no. Per què?
 - Penseu si el nen ho explicarà a la mare. Per què?
- Llegiu el títol del capítol següent i anticipeu quina pot ser la pesada càrrega. Feu la lectura des de l'inici fins al final d'aquest episodi. Inicieu una conversa sobre malsons que hagin tingut, de manera que puguin expressar el que recorden.

(Activitat 11 del quadern per a l'alumnat.) A partir del diàleg entre l'Anton i la mare, en què parlen dels malsons, es demana als alumnes que expliquin un somni que recordin.

- L'Anton manté el seu secret, malgrat les sospites de la mare. Quan baixa al soterrani, sent una curiositat molt gran per mirar com dormen els vampirs. Feu que recordin altres costums dels vampirs que ja hagin aparegut al llarg de la narració i, si n'han sortit de nous, afegiu-los al cartell de la classe.
- Parleu sobre el significat de la dita preferida de l'àvia: «*Els bons amics són per als casos en què es necessiten*», i per què l'Anton té un sentiment de ràbia.

11a SESSIÓ: «Un pla molt perillós», «La porta oberta» i «Vénen els vampirs» (p. 132-143)

- Si el títol d'aquest capítol és «Un pla molt perillós», feu que prevegin què és el que pot passar. Després d'una lectura individual, parleu de la manera com l'Anton es proposa resoldre el problema d'en Rüdiger. Feu que els nens i nenes de la classe, en petits grups, pensin altres maneres de solucionar-ho.
- Per fer front als vampirs, quins amulets agafa? Recopileu informació sobre quines altres coses diuen que serveixen per combatre els vampirs.
- Quan hagueu finalitzat la lectura del capítol següent, parleu del cementiri que s'hi descriu i de si els nens i nenes de la classe han estat alguna vegada en un i saben com és, que hi ha, etc.

(Activitat 12 del quadern per a l'alumnat.) Els mots encreuats fan referència a 10 paraules que surten en aquest capítol (horizontals: *estaca*, *cripta*, *Geiermeier*, *tomba*, *làpida*; verticals: *creu*, *vampirs*, *cementiri*, *taüt* i *alls*).

- Podeu fer una lectura en veu alta de l'últim capítol d'aquesta sessió en un «ambient de por». Per exemple, deixeu la classe a les fosques i feu que els nens i nenes segueixin la lectura amb una llanterna.

L'Anton té por i ho manifesta de moltes maneres. Recolliu totes les expressions que indiquen les sensacions de por:

es va sentir la boca seca de sobte; el cor li anava tan de pressa que va pensar que se sentiria des de l'aves; es va aguantar la respiració; va sentir que el cor li feia un salt i es disparava després com un cavall desbocat; va quedar paralitzat de terror; tremolant de cap a peus i no podia moure ni un sol dit; li va semblar que estava a punt de desmaiar-se; li bullia el cap...

—Quina expressió trobeu que és la que indica més bé la sensació de por?

—N'hi ha algunes que expressin la mateixa sensació amb paraules diferents?

12a SESSIÓ: «La fugida», «La classe de l'Anton» i «Problemes» (p. 144-161)

- Abans de començar la lectura, anticipeu en una conversa a classe cap on els sembla que fugiran l'Anna i l'Anton i on creuen que poden amagar-se de la tia Dorothee. Recordeu quin és el problema que té l'Anton a causa d'en Rüdiger i per què en vol parlar amb l'Anna.
- Al final de la lectura del capítol «La classe de l'Anton», demaneu que comparin l'escola que s'hi descriu amb la seva: nombre de nens i nenes a l'aula, mètodes, càstigs, proves, etc.
- L'Anton proposa transportar el taüt a la cripta i deixar una nota a en Rüdiger per avisar-lo. Entre tots poden pensar altres solucions.

(Activitat 13 del quadern per a l'alumnat.) Es demana que escriguin tres notes corresponents a les altres situacions que han pensat.

- Després d'una lectura individual de l'últim capítol d'aquesta sessió, per parelles poden preparar-se algun diàleg entre l'Anton i l'Anna per llegir-lo en veu alta.

Si encara no hi són, afegiu al mural de classe els costums dels vampirs que surten en aquest capítol.

13a SESSIÓ: «Tres sobre el taüt», «Barreja de sensacions» i «Feina en va» (p. 162-173)

- Establiu hipòtesis sobre el títol d'aquest capítol: «Tres sobre el taüt». Quan se n'hagi finalitzat la lectura, compareu el que s'ha previst amb el que ha passat a la narració.
- Després de llegir «Barreja de sensacions», demaneu que expliquin quines sensacions tenen l'un i l'altre:
 - Com se sent l'Anna? Per què?
 - I l'Anton? Per què?
 - Quines sensacions se li barregen, a l'Anton?
- L'Anton té mals d'amor. Aproveiteu per presentar el llibre citat a la bibliografia complementària, *L'amor i l'amistat*, i llegir-ne algun fragment. El llibre es pot quedar a la biblioteca de la classe perquè el puguin consultar.

- En acabar la lectura de l'últim capítol d'aquesta sessió, ja que l'Anton diu una vegada més una mentida, proposeu que, en petits grups, facin una recopilació de totes les excuses o mentides que ha anat dient als seus pares al llarg de la història.

(Activitat 14 del quadern per a l'alumnat.) Després de fer l'activitat en petit grup, demaneu als nois i noies de la classe que llegeixin i numerin les excuses seguint l'ordre en què succeeixen a la narració. (Ordre: 6-3-5-1-2-4)

14a SESSIÓ: «El secret es descobreix» i «Agraïments al vespre» (p. 174-181)

- Per parelles, proposeu la teatralització del diàleg entre la mare i l'Anton.
- L'Anton explica el secret a la seva mare: *El vampir ja se n'ha anat*. Per fer el secret encara més secret, proposeu que converteixin la frase en un «missatge secret» utilitzant algun alfabet en clau. Podeu consultar el web [Alfabet en clau](#), on en trobareu alguns exemples.
- La mare no es creu el secret que li explica l'Anton. Demaneu que pensin què li hauria dit la mare en cas contrari, si s'hagués cregut el que li explicava el seu fill.
- Quan el petit vampir enretira les cortines de la finestra, apareix l'Anna embolicada amb la capa i diu «hola» a l'Anton. Què li deu dir ell?

(Activitat 15 del quadern per a l'alumnat.) Cal que s'imaginin, també, que hauria passat si a l'ampit de la finestra hi hagués hagut algun altre personatge: la tia Dorothee, el Lumpi o el Geiermeier.

3. ACTIVITATS PER FER DESPRÈS DE LA LECTURA

15a SESSIÓ

- Situeu la història en l'espai i el temps:
 - On deuen viure l'Anton i la seva família?
 - En quant de temps transcorre la història?
 Feu-los buscar referències a partir de tot el que ja saben i han llegit.
- Valoreu en conjunt la narració i feu-los que opinin sobre:
 - El que els ha cridat més l'atenció.
 - El que els sembla que faltava o sobrava a la història.
 - Quin personatge o personatges els ha agradat més i per què.
 - Quin els ha desagradat o molestat, etc.
 - Què han après llegint aquest llibre.
 - Si s'han complert les expectatives que es van crear al començar-lo a llegir.

- Recomanarien aquest llibre a altres companys i companyes? A qui? Per què?
Propiciar una conversa per posar en comú les raons que tenen per recomanar el llibre i tot allò que consideren que no s'ha d'explicar per no fer perdre la intriga i l'emoció de la lectura.

(Activitat 16 del quadern per a l'alumnat.) Després de la conversa amb tot el grup, demaneu que cadascú expliqui què els diria i què no els diria d'aquest llibre als seus companys i companyes.

- Quan acabin la lectura del llibre, proposeu-los que, en grups, s'inventin un nou desenllaç a partir del capítol 26, «Un pla molt perillós». Demaneu-los que pensin altres alternatives.

Com a exemples possibles:

- Si l'Anton, en comptes de anar a buscar l'Anna perquè l'ajudés, hagués anat a buscar a algun altre personatge.
- Si els seus pares haguessin descobert el taüt abans no se l'haguessin emportat.
- Si en Rüdiger no hagués llegit la nota que li van deixar.
- ...

4. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- Podeu complementar les activitats amb les que s'ofereixen a la [proposta didàctica](#) sobre el petit vampir de l'editorial Alfaguara-Grup Promotor, relacionada a la bibliografia.
- Proposeu jocs en relació amb alguna situació viscuda a la història. Per exemple:
 - Al capítol «Prohibició de cripta», a l'Anton li costa acostumar els ulls a la foscor. Proveu a classe l'adaptació dels ulls a la foscor. Enfosqueu l'aula i comproveu que, passats uns minuts, ja es poden identificar millor les coses i el companys. Aproveiteu per fer, a les fosques, el joc d'«[El vampir](#)».
 - Al capítol «La pega de l'artista», en Rüdiger vol caçar algun conill. Proposeu-vos fer jocs al pati que representin la sortida de cacera de l'Anton i en Rüdiger. Per exemple, el joc de «[Conills i caçadors](#)».
- Escolteu i apreneu la poesia d'en Ricard Bonmatí sobre els vampirs:

Els vampirs

*Jo sóc una noia
que no tinc mai por:
ni sola ni amb colla,
ni amb llum ni amb foscor.*

*Ja ho sé que al meu poble
tothom és vampir:
el pobre i el noble,
el rei i el faquir...*

*Tots són rostres pàl·lids:
més blancs que la llet,*

*i els meus colors càlids
dents llargues han fet.*

*Molts d'ells se m'acosten,
se'm volen cruspirl!,
però el baf que s'emporten
els fa desistir...*

*Que l'arma més bona
davant l'espantall
és prendre a tota hora
torrades amb all!*

- A classe d'anglès o de castellà, mireu la pel·lícula *The Little Vampire / El pequeño vampiro*. La versió original és en anglès i està doblada al castellà. Tot i que és força fidel a la primera història de la sèrie que du el mateix títol, els protagonistes és diuen Tony i Rudolph, i l'acció succeeix a Escòcia, ja que la família d'en Tony prové de Califòrnia i s'han traslladat a aquest país.

La visió de la pel·lícula permetrà saber més coses del petit vampir a partir d'un llenguatge diferent i, a la vegada, reconèixer i comparar elements d'un i altre codi: l'audiovisual i l'escrit.

- Expliqueu a la classe altres històries de vampirs. A *El gran llibre dels vampirs* trobareu adaptacions de relats d'autors representatius del gènere de terror del segle XIX (Stoker, Le Fanu, Dimas...). També hi ha quatre llegendes que tenen vampirs com a protagonistes i que són pròpies de quatre cultures diferents xinesa, gallega, polonesa i danesa.
- Demaneu als nens i nenes que, si els ha agradat aquest llibre, en llegeixin algun altre de la mateixa sèrie o bé algun altre que també tingui un vampir com a protagonista. A l'apartat següent trobareu una llista adequada a l'edat de l'alumnat de cicle mitjà.
- *El vampiret Draculet* és un conte en vers d'un vampir que està avorrit de viure en un castell tenebrós i decideix anar a córrer món. En passar volant pel pati d'una escola, comença a descobrir coses sorprenents i la seva vida canvia. Proposeu de fer-ne la lectura i representar el conte per als altres grups de l'escola.
- A l'annex trobareu un joc, «Les cartes del petit vampir», que consta de 40 cartes, 8 amb la imatge dels personatges de la història i 32 amb frases que corresponen a cada un d'aquests personatges.

Aquest joc es per jugar-hi en grups de 4 a 8 nens i nenes.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

1. REFERENCIADA AL DOSSIER

- BONMATÍ, Ricard. «Els vampirs» [en línia]. *Viu la poesia*. <http://viulapoesia.com/pagina_2.php?tipus=1&subtipus=1&itinerari=6&idpoema=555> [Consulta: 10 març 2012]
- «La calma de la mar». A: *Cançons populars i tradicionals a l'escola. Propostes didàctiques i metodològiques* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. <http://www20.gencat.cat/docs/Educacio/Documents/ARXIUS/doc_20517154_1.pdf> [Consulta: 10 març 2012]
- FAHEY, Marc. «Hijos de la noche, auge y decadencia del vampiro». *CLIJ* [Barcelona] (juny 1999), núm. 117; p. 51-52.
- GARCIA, Lluís. «El vampir» [en línia]. *Bloc de jocs*. <<http://jocsareamef.wordpress.com/2007/09/03/el-vampir/>> [Consulta: 10 març 2012]
- Amelie Glienke [web]. <<http://www.traum-salon.de/pages/team/amelie-glienke.php>> [Consulta: 10 març 2012]
- Amelie Glienke [pàgina web]. Museo de Ilustradores SOL <http://sol-e.com/bancorecursos/museo.php?letra=G&id_tabla=2858> [Consulta: 10 març 2012]
- «En Pere sense por» [vídeo en línia]. <http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=7871> [Consulta: 10 març 2012]
- RIBA, Carles (adap.) *Les aventures d'Ulisses*. Il·lustracions de Fina Rifà. Barcelona: Proa, 1986; p. 10. (El Fanal de Proa; 2)
- ROCA, Jordi. «Conills i caçadors» [en línia]. *Jocs per gaudir*. <<http://www.xtec.es/~jroca222/octnovcat.htm>> [Consulta: 10 març 2012]
- ROCA, Núria. *La por: del més poruc al més valent*. Il·lustracions de Rosa M. Curto. Barcelona: Molino, 2001. (Des de... fins a...)

2. COMPLEMENTÀRIA PER AL PROFESSORAT

- *El petit vampir canvia de casa. Guia d'activitats* [en línia]. Alfaguara/Grup Promotor. <<http://www.alfaguaraij.cat/verfichero.php?id=75>> [Consulta: 10 març 2012]
- *Els vampirs, guia de lectura* [en línia]. Biblioteques de Sant Andreu i CRP Sant Andreu. <<http://www.liberart.cat/>> [Consulta: 10 març 2012]
- *Vampirs* [en línia]. Biblioteca Pública de Lleida. <<http://blocs.gencat.cat/blocs/AppPHP/bibliotecapublicalleida/files/2011/06/BIBLIOGRAFIA-VAMPIRS-20111.pdf>> [Consulta: 10 març 2012]

3. COMPLEMENTÀRIA PER A L'ALUMNAT

3.1. ALTRES TÍTOLS DEL PETIT VAMPIR

- *El pequeño vampiro* [vídeo]. Barcelona: Manga, 2000.

- *El petit vampir se'n va de viatge*. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2008.
- *El petit vampir*. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2000.
- *L'aniversari del petit vampir*. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2003.

3.2. CONTES I NOVEL·LES

- BREZINA, Thomas. *El taüt del vampir*. Il·lustracions de Wolfram Nowatzky. Barcelona: Cruïlla, 2000.
- DESPEYROUX, Denise. *El gran llibre dels vampirs*. Il·lustracions de Fernando Falcone. Barcelona: Parramón, 2011.
- GROLIK, Markus. *Un vampir amb problemes*. Barcelona: Cruïlla, 2000. (Les Historietes del Vaixell de Vapor; 1)
- LLUCH, ENRIC. *El vampir*. Il·lustracions de Fernando Falcone. Barcelona: Animallibres, 2010. (El Bagul dels Monstres; 2)
- PONS, Ponç. *El vampiret Draculet*. Barcelona: Cruïlla, 2005.
- SANVOISIN, Éric. *El petit bevedor de tinta vermella*. Il·lustracions de Martin Matje. Barcelona: Baula, 2006.
- SFAR, Joann. *El vampir i la societat protectora de gossos*. Barcelona: Alfaguara-Grup Promotor, 2004.
- SFAR, Joann. *El vampir va a l'escola*. Barcelona: Alfaguara-Grup Promotor, 2005.

3.3. CONEIXEMENTS

- LABBÉ, Brigitte; PUECH, Michel. *L'amor i l'amistat*. Il·lustracions de Jacques Azam. Barcelona: Cruïlla, 2006. (Pensa-hi)
- MALAM, John. *Monster mania: tot el que necessites saber sobre fantasmes, homes llop, bruixes i vampirs*. Barcelona: Sigma, 2010.

ANNEX: LES CARTES DEL PETIT VAMPIR

El joc consta de 40 cartes:

- 8 amb la imatge dels personatges de la història
- 32 amb frases que corresponen a característiques dels 8 personatges (4 per a cadascú)

Poden jugar-hi un grup mínim de 4 jugadors i un màxim de 8.

Pautes per jugar-hi

- Es reparteixen 5 cartes a cada jugador/a. Les que sobren queden en una pila.
- A la primera ronda comença qui té la carta amb la imatge del petit vampir. Si ningú no la té, tothom ha d'agafar una altra carta de la pila. I així successivament fins que algú tingui el petit vampir per poder començar.
- Un cop hi ha el petit vampir a sobre de la taula, els altres participants poden tirar o bé la imatge d'un altre personatge o bé una carta amb una frase que faci referència a algun dels personatges que ja han sortit i són a sobre de la taula.
- Les cartes de sobre de la taula s'han d'anar agrupant per personatges.
- Si algun jugador o jugadora no pot tirar cap carta, ha de passar el torn, n'ha d'agafar una de la pila (si n'hi ha) i ha d'esperar a tirar a la ronda següent.
- Quan es tira una carta amb la imatge d'un personatge, se n'ha de dir el nom i s'ha de deixar ben visible cara amunt.
- Quan es tira una carta amb una frase, s'ha de llegir en veu alta, dir a qui correspon i col·locar-la a sota del personatge corresponent.
- Si el nen o la nena que llegeix la frase s'equivoca de personatge al col·locar la carta, la resta del grup l'ha d'avisar i l'ha de col·locar al personatge que correspon.
- Qui s'equivoca ha d'estar una ronda sense jugar.
- Guanya qui primer acaba les cartes, però es pot continuar jugant fins que s'hagin col·locat totes.

ANTON

RÜDIGER

ANNA

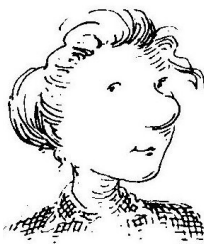
ANTON BOHNSACK

(PARE)

HELGA BOHNSACK

(MARE)

LUMPI

DOROTHEE

GEIERMEIER

<p>Li agrada llegir històries de por, sobretot les de vampirs.</p>	<p>Ajuda en Rüdiger a resoldre els seus problemes.</p>	<p>S'inventa excuses perquè ningú no descobreixi el petit vampir.</p>
<p>És va tornar vampir quan era un nen.</p>	<p>És petit, escanyolit, i amb la cara grisa i esprimatxada.</p>	<p>Els altres vampirs diuen que és un bon jan.</p>
<p>És la germana petita d'en Rüdiger.</p>	<p>Encara no té les dents de vampir i s'alimenta de llet.</p>	<p>Està enamorada de l'Anton.</p>

<p>És el germà gran d'en Rüdiger.</p>	<p>És va convertir en vampir als 15 anys.</p>	<p>És alt i li diuen "el forçut".</p>
<p>És el pare de l'Anton.</p>	<p>Treballa en una oficina.</p>	<p>Sempre mira el noticiari.</p>
<p>És la mare de l'Anton.</p>	<p>Fa de mestra.</p>	<p>No creu ens els vampirs i es posa nerviosa quan l'Anton en parla.</p>

<p>És la tia d'en Rüdiger, l'Anna i en Lumpi .</p>	<p>És el vampir més sanguinari de tots.</p>	<p>Espia tothom per tot arreu.</p>
<p>És el guardià del cementiri.</p>	<p>Persegueix contínuament els vampirs.</p>	<p>Porta una bata amb les butxaques plenes d'estaques.</p>
<p>És un bon amic dels seus amics.</p>	<p>L'Anton és l'únic amic que té.</p>	<p>Li encanten les nits de lluna plena.</p>

S'enfada per
qualsevol cosa.

Li agrada fer feines
de bricolatge.

Es preocupa perquè
el seu fill té malsons.

Xerra el que veu a la
cap dels vampirs.

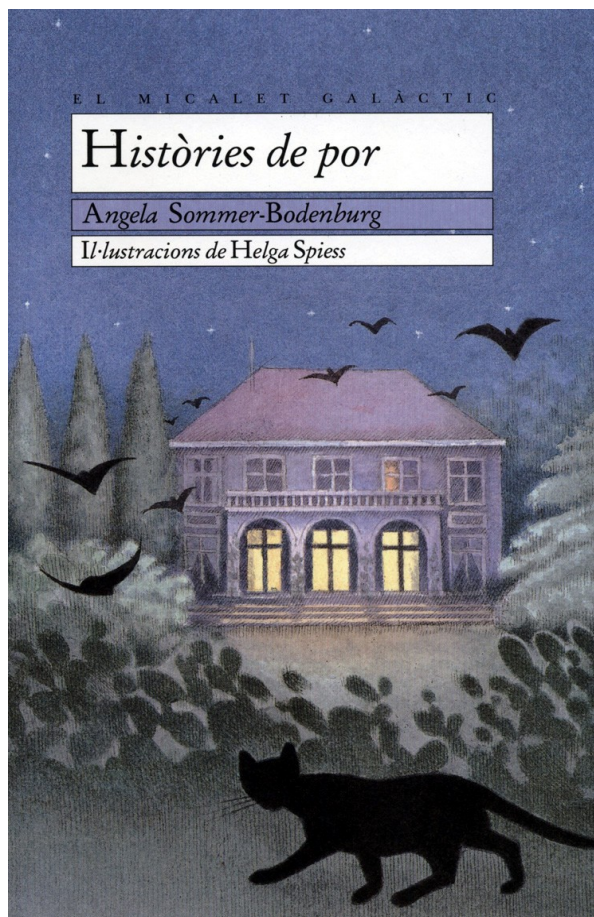
Té la cara allargada,
el nas gros i uns
ullets petits de porc.

El gust per la lectura
Educació primària

HISTÒRIES DE POR **Angela Sommer-Bodenburg**

GUIA PER AL PROFESSORAT

(cicle superior)

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament

MERCÈ ABEYÀ LAFONTANA

MONTSERRAT GABARRÓ PARERA

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement-No comercial-Compartir 3.0 de Creative Commons. Se'n permet còpia, distribució i comunicació pública sense ús comercial, sempre que se'n citi l'autoria i la distribució de les possibles obres derivades es faci amb una llicència igual a la que regula l'obra original.

La llicència completa es pot consultar a:

INFORMACIÓ SOBRE L'OBRA

1. FITXA DEL LLIBRE

Títol:	<i>Històries de por</i>
Autora:	Angela Sommer-Bodenburg
Il·lustradora:	Helga Spiess
Traductor:	Francesc Martí
Editorial:	Bromera
Lloc de edició:	Alzira
Any:	1a edició: 1996 – 20a edició: 2009
Col·lecció:	El Micalet Galàctic; 49
Pàgines:	144
ISBN:	978-84-7660-247-8

2. RESUM

En Florià és un nen que està malalt, té una inflamació a la cama i ha de fer llit.

S'avorreix molt però, com que li agraden les històries de por, aconsegueix que totes les persones que el cuiden li n'expliquin. Així, la mare, el pare, l'àvia, la cangur i el metge li explicaran unes històries terrorífiques viscudes per ells mateixos i protagonitzades per personatges misteriosos: fantasmes, vampirs, homes llop, aparicions...

Ell decideix que també pot escriure històries de por i, així, cada un dels dos blocs que conformen aquest llibre acaba amb una història escrita per en Florià.

3. QUÈ DIUEN D'AQUESTA OBRA

A la revista sobre literatura infantil i juvenil *Imaginaria*, Roberto Sotelo parla d'[Històries de por](#):

Les històries d'Angela Sommer-Bodenburg resultaran inquietants per al jove lector. Estranyes aparicions i premonicions en algunes, possibles casos de vampirisme i licantropia en unes altres; totes crearan un clima sobrenatural que estremirà el lector, sense recórrer al cop baix o a la truculència. Un detall a destacar és l'ambigua resolució de les històries, que sempre deixarà amb el

dubte Florià (i el lector): els fets narrats, van ocórrer o no realment? Tot pot ser possible en la dimensió desconeguda...

Angela Sommer-Bodenburg aborda en aquestes històries de por una faceta narrativa diferent a l'humor i a l'aventura, que van caracteritzar les novel·les de la saga iniciada amb El petit vampir. I, si s'ha de jutjar pels resultats, l'intent va valer la pena.¹³

4. QUI ÉS LA IL·LUSTRADORA

Helga Spiess també és alemanya i va estudiar disseny gràfic a Bremen. Ha il·lustrat alguns dels llibres d'Angela Sommer-Bodenburg i d'una altra escriptora alemanya que es diu Ingrid Uebe.

¹³ Traducció de les autores del dossier.

JUSTIFICACIÓ DE LA PROPOSTA

Històries de por consta de dos blocs que l'autora va publicar originàriament per separat: *Si vols passar por (Wenn du dich gruseln willst, 1987)* i *Si vols passar més por (Florians gesammelte Gruselgeschichten, 1990)*.

Cada un d'aquests blocs conté cinc contes que tenen un argument propi.

El nexa entre ells és el protagonista, en Florià, que ha de passar moltes hores sol a causa de la malaltia i demana a tothom qui té a prop que li conti històries de por, ja que són les que més li agraden.

Així, a la primera part, la mare, el pare i la iaia esdevenen narradors i, a la segona, la mare, el pare, la cangur i el metge són els encarregats d'explicar les narracions. Les dues parts de la novel·la acaben amb una història escrita pel mateix noi.

Els relats tenen en comú una estructura narrativa que parteix d'una situació realista que fa referència al protagonista i la relació que estableix amb la persona que li fa companyia; l'explicació del conte de terror per part d'aquesta persona, que ho fa com si fos una vivència personal, i, per últim, el tancament de la situació, que fa tornar el lector a la quotidianitat de la vida d'en Florià.

Les deu històries de por, una per capítol, segueixen també una mateixa estructura, amb un inici, un nus i un desenllaç que sempre queda obert, amb dubtes i interrogants: Va passar de veritat o no? Eren vius o eren morts? Van existir realment aquests éssers terrorífics?

Els personatges que surten a les narracions que s'expliquen són referents clàssics de les històries de por –fantasmes, vampirs, homes llop i aparicions– que donen peu a endinsar-se en altres narracions del mateix gènere, tant literàries com cinematogràfiques.

El fet que al protagonista li encanti escriure històries és un element de motivació perquè els nois i noies s'animin a escriure'n també.

Abans d'iniciar la lectura del llibre convé presentar-ne l'aspecte formal i el contingut. En aquesta obra, també cal fer una observació respecte a la varietat geogràfica del català en què està escrita.

Tot i que el llenguatge d'*Històries de por* és senzill, a l'hora de llegir el text l'alumnat es pot trobar amb algunes paraules desconegudes, ja que són pròpies del País Valencià, lloc de l'edició del llibre. De la mateixa manera es trobaran amb formes verbals, de determinants o de pronoms diferents de les que s'utilitzen normalment a la seva comarca.

Una breu explicació abans de llegir el llibre servirà per crear un coneixement previ compartit per tot el grup, que els ajudi a conèixer i valorar la diversitat lingüística del nostre país.

ACTIVITATS D'APRENTATGE

Les activitats d'aprenentatge promouen la connexió entre diverses àrees del currículum i àmbits del coneixement: llengua i literatura, medi social i cultural, matemàtiques, educació en valors, comunicació audiovisual, etc. a fi de comprendre situacions, poder reflexionar-hi i facilitar la integració d'aprenentatges.

Les activitats fomenten el gust literari, l'ús de procediments per comprendre de manera autònoma el que es llegeix, i el desenvolupament de les habilitats lingüístiques i la competència comunicativa.

Es preveu la consulta de recursos digitals (pàgines web, documents audiovisuals, etc.) com un element usual per a l'aprenentatge.

Les propostes són flexibles i es poden adaptar a l'ús de la pissarra digital, per fomentar un entorn d'aprenentatge interactiu en la dinamització de la lectura.

Es preveuen activitats per fer amb tota la classe i d'altres, per treballar de manera individual o bé en petits grups, de forma col·laborativa.

1. ACTIVITATS DE CONTEXTUALITZACIÓ PER FER ABANS DE LA LECTURA

1a SESSIÓ

- Feu la presentació del llibre, de manera que generi expectació. Si disposeu de pissarra digital interactiva, podeu utilitzar-la com a element de suport a la presentació i per a l'adaptació de les activitats proposades, que es poden fer amb aquesta eina. Projecteu la coberta del llibre sense el títol i parleu de què els suggereix la il·lustració.
- Amagueu la paraula *Històries* del títol i demaneu que facin prediccions sobre les possibilitats del títol. Després, contrasteu el que s'ha dit amb el títol real.
- Mostreu la contracoberta i llegiu el resum que apareix en aquesta part del llibre. Podeu fer-ne una lectura col·lectiva i fer preguntes sobre el possible contingut:
 - Per què creieu que en Florià s'avorreix com una ostra?
 - Us sembla què s'avorreix molt o poc?
 - Les històries faran molta por?
 - Hi ha alguna expressió que ens digui quina sensació provoquen els contes?
 - Etc.
- Feu que reconeguin les parts externes i internes del llibre: llom, coberta, contracoberta, portada, etc. i els elements d'informació que aporten. Després, feu-los buscar les dades que es demanen a la primera proposta del quadern de l'alumnat.

(Activitat 1 del quadern per a l'alumnat.) A la coberta, a la portada i a la contraportada del llibre cal buscar les dades necessàries per completar la fitxa. També cal llegir el resum que hi ha a la contracoberta per poder contestar les preguntes.

El títol és ocult i el resum de la contracoberta és visible. La taula de dades a completar és:

Tipus	Autoria
Coberta	
Portada	
Contraportada	
Resum	

Al costat de la taula hi ha un text que diu: "Després de llegir el resum de la contracoberta, busca les dades necessàries per completar la fitxa." A sota de la taula hi ha un text que diu: "Completar la fitxa de treball de l'alumnat." A la part inferior de la fitxa hi ha un text que diu: "Completar la fitxa de treball de l'alumnat." A la part inferior de la fitxa hi ha un text que diu: "Completar la fitxa de treball de l'alumnat."

- A partir del text sobre l'autora que hi ha a la contracoberta, proposeu que en busquin més informació, quines obres ha escrit, etc. Pregunteu als nois i noies si la coneixen, si han llegit alguna altra obra seva, etc.
- Fullegeu el llibre i llegiu-ne l'índex. Parleu de com estan organitzades les dues parts de l'obra i, tot seguit, comenteu a classe si han escoltat, vist o llegit històries de por. Busqueu llibres i pel·lícules de por a la biblioteca de l'escola o a la biblioteca pública i feu-ne una exposició a classe.
- Avanceu que aquest llibre ha estat editat al País Valencià, a Alzira, i que, per tant, està escrit amb la varietat del català pròpia d'aquest lloc. Expliqueu-los que trobaran algunes paraules diferents a les que usen normalment, que potser ja coneixen, que potser no coneixen però s'entenen pel context o bé que costin d'entendre.
- Proposeu de fer un cartell per penjar a la classe per anar-hi escrivint totes aquelles paraules diferents i/o desconegudes que vagin trobant, amb els sinònims que coneguin i facin servir.

Per a qualsevol dubte o aclariment consulteu el [Diccionari català-valencià-balear](#) (DCVB) d'A. M. Alcover i F. de B. Moll.

2. ACTIVITATS PER FER DURANT O DESPRÉS DE LA LECTURA

2a SESSIÓ: «Bàrbara» (p. 7-18)

- A en Florià li agraden molt les històries de por. Parleu sobre què els sembla què és la por i si tothom té la mateixa emoció davant les mateixes coses. Mireu el vídeo [La por](#), de 14 minuts, on nens i nenes de diversos països expliquen què és per a ells la por i què la provoca.
- L'ensenyant inicia la lectura d'aquest conte. Es pot acompanyar d'una ambientació suggerent: enfosquir l'aula, posar una música ambiental... Acabada la narració, feu que els nens i nenes en facin una lectura individual.
- Proposeu una conversa a classe sobre el text llegit:
 - Abans de l'explicació del conte, de què es queixa en Florià?
 - Quan esteu malalts, també demaneu que us expliquin contes? Qui us els explica?
 - On passa la història que li explica la mare? Per què la mare tenia interès en aquella casa?
 - Si, en lloc de la mare, fóssiu vosaltres qui anéssiu a visitar la casa, què faríeu?
 - Per què la nena li ensenya abans que res la seva habitació?
 - Què passa quan es troba amb els pares de la Bàrbara? Fan el mateix recorregut per la casa?
 - Per què es pertorben tant els pares de la Bàrbara? Què descobreix la mare?
 - La mare d'en Florià va sortir tan de pressa com va poder; què hauríeu fet vosaltres?
 - Etc.
- En Florià pregunta: —*¿Bàrbara tenia l'aspecte d'un fantasma?* La mare li descriu algunes característiques de la nena. Contrasteu i complementeu aquesta informació amb la que apareix al llibre *Monster mania*, on hi ha un capítol dedicat als

fantasmes. Comenteu la informació que heu trobat sobre fantasmes en aquest o altres llibres de la biblioteca.

- La mare diu que si el llit és prop de la finestra et pot agafar un refredat. Busqueu informació sobre aquesta malaltia tan comuna a l'apartat corresponent d'[Educació per a la salut](#), de l'Edu365.

(Activitat 2 del quadern per a l'alumnat.) Feu-los trobar en una sopa de lletres paraules relacionades amb el constipat. En aquesta sopa de lletres hi ha nou paraules relacionades amb el constipat que sovint ens afecta la nostra salut (*mocs, tos, grip, refredat, esternut, febre, xarop, termòmetre, pastilla*).

- En aquest conte hi ha la descripció i la il·lustració de la Bàrbara, la protagonista. Entre tots penseu en una altra protagonista i feu-ne una breu descripció i dibuix.

3a SESSIÓ: «Harry» (p. 19-32)

- Llegiu en veu alta el conte d'en Harry; després, comenteu entre tots com s'imaginen el personatge del pare i el d'en Harry. Demaneu si els recorda algun personatge de contes i pel·lícules de por.
- Consulteu informació sobre els vampirs en llibres de la biblioteca de l'escola o de la vostra població. Busqueu les característiques d'aquests personatges i compareu-les amb les que dona el llibre sobre en Harry.
- Proposeu una conversa i feu-los preguntes sobre per què el pare d'en Florià s'adormia cada dia després d'acabar els exercicis de matemàtiques amb en Harry:
 - Per què se sentia tan cansat?
 - Què passava a les classes d'en Harry?
- En el text (p. 25) hi ha un fragment que descriu el carrer i la casa on viu en Harry:

Per fi vaig arribar al carrer que m'havia dit el professor; era un carreró estret i fosc, limitat per dos enormes blocs d'edificis grisos. Aquell ambient em provocà una angúnia tan terrible, que vaig estar a punt de tornar-me'n a casa.

Harry vivia en l'últim d'aquells blocs d'apartaments, en un edifici igual que tots els altres. El morter de revestiment de les parets queia a trossos i tots els marcs de les finestres estaven clivellats. La porta d'entrada era molt vella i estava corcada; fins i tot el plafó dels timbres semblava afectat per alguna estranya malaltia.

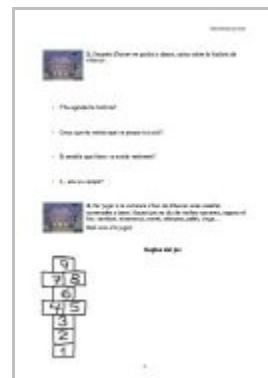
Comenteu les paraules que utilitza per expressar aquest ambient lúgubre. Busqueu una imatge o un dibuix i, en petit grup, escriviu un text que expliqui un carrer ben diferent.

- Quan el pare d'en Florià finalment aconsegueix que li donin informació sobre en Harry Ackermann, què descobreix? Feu que estableixin hipòtesis sobre què pot haver passat:
 - Per què ha marxat en Harry?
 - Qui era realment?
 - Quina creuen que és la imatge que li ve al cap al pare?
 - Etc.

- Feu-los les mateixes preguntes que hi ha al final d'aquesta narració:

- Us ha agradat la història?
- És veritat que va passar tot això?
- Vols dir que Harry va existir de veritat?
- I... era un vampir?

(Activitat 3 del quadern per a l'alumnat.) Individualment, poden manifestar la seva opinió en l'activitat del quadernet.

4a SESSIÓ: «El xiquet de la gavardina» (p. 33-41)

- Després de fer una lectura individual d'aquest capítol, proposeu que en facin la lectura per parelles i es distribueixin els personatges: un fa de iaia i l'altre, de Florià i de nen de la gavardina.
- Demaneu que opinin sobre la conversa inicial que tenen l'àvia i el nét:
 - Per què en Florià pregunta si el pare anava bé en matemàtiques i li havien fet classes particulars?
 - Per què la iaia es sorprèn de la resposta: «Jo no vull saber res d'en Harry!»
 - Què es pensa en Florià?

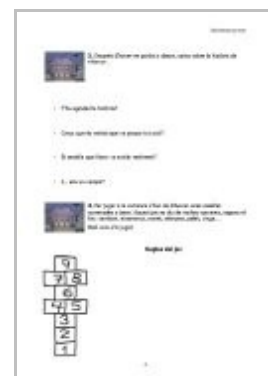
- El protagonista del conte juga a *sambori* dalt de la vorera. Busqueu aquesta paraula al diccionari i observeu a quin joc es refereix: la xarranca. Recolliu els noms que els nens i nenes coneixen d'aquest joc. Consulteu com es juga a la [xarranca](#), escriviu-ho i feu la proposta de jugar-hi al pati o a l'hora d'educació física.

(Activitat 4 del quadern per a l'alumnat.) Després de llegir l'enunciat de l'activitat, cal escriure les regles del joc.

- Observeu les il·lustracions del nen de la gavardina i de la iaia, i feu-los repassar el diàleg que tenen.

(Activitat 5 del quadern per a l'alumnat.) Cal que escriguin un fragment del diàleg entre l'un i l'altra.

- L'àvia empeny el nen i aquest queda estirat a terra. Proposeu que pensin què hauria pogut passar si l'àvia no hagués fet aquesta acció; com hauria pogut continuar la història.
- Compareu el personatge del xiquet amb el personatge de la Bàrbara del primer conte. Demaneu que en busquin els trets comuns.

5a SESSIÓ: «Wolfgang» (p. 43-64)

- Llegiu en veu alta aquest conte. Després de la lectura, inicieu una conversa sobre els sentiments de soledat i tristesa que té la Sabina. Animeu-los que expressin si han tingut alguna vegada aquestes sensacions.
- Feu esment a la carta que la tia Matilde havia escrit a la Sabina i demaneu als nois i noies que facin suposicions sobre què li deuria haver demanat la Sabina perquè la tia fes aquesta resposta.

Per parelles, proposeu també que un faci de tiet o tieta i l'altre, de nebot o neboda i que representin una situació semblant: el nebot/neboda ha d'escriure una carta demanant alguna cosa al seu parent i el que fa de tiet o tieta ha de contestar la petició amb una altra carta. Podeu fer una lectura col·lectiva del correu que han fet.

(Activitat 6 del quadern per a l'alumnat.) Cal que s'imaginin i escriguin la carta que la Sabina deuria fer a la seva tieta per demanar-li de voler anar a passar uns dies amb ella.

- La tia Matilde explica a la Sabina que no ha pogut anar a buscar-la a l'estació perquè el seu alumne s'ha perdut al jardí. La tieta li pregunta: *¿Saps què és un laberint?* Feu aquesta mateixa pregunta a classe. Demaneu que busquin informació sobre el tema al diccionari i a l'enciclopèdia.

En el text d'aquest conte hi ha algunes paraules difícils. Feu que en compreguin el significat, tot buscant-ne les definicions al diccionari.

(Activitat 7 del quadern per a l'alumnat.) Cal que relacionin cada paraula amb la seva definició i que les incorporin a la frase corresponent.

- Llegiu i comenteu el poema «L'home llop» de Lola Casas:

Home llop

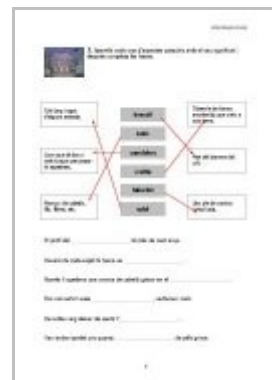
*Sentiments
entristits.
Nostàlgia
d'un món
perdut.*

*L'esperit
i el cos
se't transformen
en farcell
de pèl sorrut.*

- Podeu completar el coneixement de l'home llop amb els textos i les il·lustracions d'aquest personatge que apareixen als llibres: *Monster mania* i *Animales fantásticos*. D'aquest segon text, en podeu fer una projecció i treballar-lo col·lectivament a llengua castellana.
- En petits grups, prepareu l'escenificació del sopar, des de: *Quan entràrem al menjador, em vaig quedar enlluernada...* (p. 49), fins a *...Després de sopar, la tia Matilde i jo ens retiràrem a les nostres habitacions.* (p. 52) Aquesta representació es pot gravar i/o fotografiar per preparar després un audiovisual.

6a SESSIÓ: «I van desaparèixer carena enllà» (p. 65-74)

- L'ensenyant llegeix el títol i el primer fragment de la narració; a continuació, demana als nois i noies que facin hipòtesis sobre el conte que ha escrit en Florià:
 - De què us sembla que tractarà?
 - Quins personatges hi deuran sortir?
 - Ens dóna pistes el títol?
 - Etc.

- Continueu la lectura, de manera silenciosa. En acabar, enceteu una conversa sobre què fan els pares i què fan els infants a la festa. Demaneu que opinin sobre les activitats d'uns i altres.

(Activitat 8 del quadern per a l'alumnat.) Després de llegir les deu frases que fan referència a aquesta història, han de respondre quines són veritat i quines, mentida.

- Feu una relació de les activitats i dels jocs que fan els nens i nenes a la festa organitzada per celebrar el pas de la guarderia a l'escola. Comenteu si han jugat o han fet alguna vegada activitats d'aquest tipus, on i quan.
- Busqueu informació sobre festes i tradicions que es fan amb fanalets a la nostra cultura i en altres. Podeu consultar el web Festes.org.

Després de conèixer què és un fanalet, feu-ne a classe i exposeu-los.

Trobareu una manera de fer-los a [***Kids, la revista dels nens i nenes per pares i mares***](#).

(Activitat 9 del quadern per a l'alumnat.) En aquesta activitat es demana quin material es necessita per fer un fanalet i s'explica com es fa.

- En una conversa a classe, proposeu que relacionin la història que han llegit amb algun altre conte que coneguin on desapareguin els nens. Un exemple pot ser «El Flautista d'Hamelin».
- Aquest conte és a la meitat del llibre, quan acaba la primera part. Podeu proposar de fer un berenar com el que s'hi relata. Per grups, poden organitzar-se per portar tot el que es necessita: quants som al grup, què portarem, què portarà cadascú, etc.

7a SESSIÓ: «La xiqueta de la bola màgica» (p. 77-88)

- Demaneu que, si algú té una bola màgica, la porti a la classe i expliqui alguna cosa sobre ella:
 - La hi van regalar? Amb motiu de què?
 - Li agrada? Per què?
 - On la té habitualment?
- Per començar la lectura, proposeu que, en grups de tres, es preparin el fragment introductori del diàleg entre la mare i en Florià (la mare, en Florià i el narrador). Un dels grups el llegeix en veu alta abans d'endinsar-se en la història misteriosa.
- Cadascú llegeix el conte en silenci i, tot seguit, propicieu una conversa sobre quins elements estranys hi han trobat, ja que, en acabar de sentir-lo, en Florià diu: *—És una història molt estranya...* Analitzeu, entre tots, alguns aspectes de la narració:
 - Quants anys deuria tenir la mare d'en Florià, quan diu que li va passar aquesta història?
 - És habitual que una nena vagi sola amb tren?
 - El porter del sanatori fa bé de deixar-la sola al mig d'una estació?

—Per què deu trigar tant el seu pare d'anar-la a buscar?

—Per què la mare no recorda què va passar amb la bola màgica?

- Aquesta història, com les altres en què el fet misteriós es basa en l'aparició d'una persona que ha mort, té una història dins d'una altra: la mare narra el que li va passar a l'estació i, a la vegada, el que li va explicar el senyor Segeberg sobre el que li va passar a la noia.

Feu-los veure que és un fet recurrent en aquests relats; recapituleu i recordeu, entre tot el grup, qui explica més detalls del fet misteriós que hi ha a les històries que han llegit fins ara:

- A «Barbàra» són els mateixos pares de la noia.
- A «Harry», uns antics veïns.
- A «El xiquet de la gavardina», la senyora de la botiga.

- Feu observar les dues imatges que corresponen a aquest conte i que descriu quines sensacions o sentiments els suscita l'una i l'altra. Entre tota la classe, feu un recull de les paraules que han utilitzat per descriure-les: *por, fred, pena, tristesa, angunia, neguit, simpatia, solitud*, etc.

(Activitat 10 del quadern per a l'alumnat.) A partir de l'observació de les imatges, s'ha d'explicar qui és cada un dels personatges, quines sensacions o sentiments els produeix i per què.

- En aquesta lectura, s'hi troben dues paraules que s'assemblen molt, però que no tenen el mateix significat:

- *Dins la bola hi havia un osset **gitat** en un llit i llegint un llibre.*
- *El xiquet es va acomodar sobre el coixí i va **agitar** la seva esfera màgica.*

Abans de realitzar l'activitat en el quadern, feu-los observar la semblança entre totes dues i reflexionar sobre el seu significat.

(Activitat 11 del quadern per a l'alumnat.) Cal aparellar cada una de les paraules amb els seus sinònims.

8a SESSIÓ: «¡Escac, oncle Herbert!» (p. 91-105)

- Llegiu a tota la classe el començament d'aquesta història fins al punt en què el pare d'en Florià es pregunta:

¿Devia haver oblidat l'oncle Herbert la meva visita? ¿Potser havia anat al cementiri a visitar la tomba de la tia Lisa?

Demaneu que facin hipòtesis sobre el que li deuria haver passat a l'oncle Herbert.

—Les suposicions que es fa el pare d'en Florià deuen ser certes?

- Cadascú continua la lectura tot comprovant les hipòtesis que han fet. En acabar la història, parleu-ne. Demaneu quines pistes dona l'autora perquè es pugui anticipar que l'oncle Herbert és una aparició. Per parelles, han de buscar-ne algunes i, després, posar-les en comú entre tota la classe.

(Activitat 12 del quadern per a l'alumnat.) Es demana que escriguin les quatre pistes més interessants que han trobat per deduir que l'oncle no és una persona real.

Alguns exemples: el seu aspecte malaltís; no menja ni beu res; el poc entusiasme; està absent, distret...; no es posa les ulleres per jugar als escacs; perd la partida...

- Feu que busquin si hi ha alguna paraula que no han entès o alguna que hagin après en aquesta lectura per posar-la al cartell de les paraules diferents i/o desconegudes, amb els seus sinònims:

*desdejunil/esmorzar; calfred/esgarrifança;
promptel/aviat; vespradal/capvespreltarda...*

- Pregunteu si saben que vol dir «escac» i «escac i mat». Els termes d'aquest joc es poden consultar al diccionari en línia del TERMCAT [Terminologia dels escacs](#). Si, com en Florià, volen aprendre a jugar als escacs o volen practicar, si ja en saben, una proposta per fer-ho és: «[Juga a escacs amb la Queta](#)».

- Demaneu que facin una relectura del text tot buscant les frases que hi ha a l'activitat del quadern de l'alumnat.

(Activitat 13 del quadern per a l'alumnat.) Mentre el pare d'en Florià li explica la història, expressa por, sorpresa, alegria...

Cal buscar i escriure la situació que correspon a cada una de les frases.

- La història no explica què va passar quan tots tres van sortir al jardí a prendre l'aire. Proposeu que, en petits grups, comentin què deuria passar i acordin la continuació de la història.

9a SESSIÓ: «Adéu» (p. 107-120)

- Demaneu que llegeixin les primeres pàgines de la història fins que en Florià pregunta: —*¿I què va passar aquell dimarts?*

Ara que ja estan avesats a les històries de por, què creuen que va passar a casa de la família Stein?

- Avanceu en la lectura fins que apareix el noi (p. 115) i demaneu que opinin sobre les preguntes que es fa la Cristina i sobre l'aparició del noi:

—Per què la senyora Stein va recollir la roba de l'estenedor i la va posar a l'armari?

—Quina estranya raó la va fer actuar d'aquella forma?

—Per què tot aquell misteri?

—Qui deu ser el noi que apareix?

- Quan hagin acabat de llegir la història, proposeu-los que, per parelles, preparin quatre preguntes per fer a la resta de la classe.

- Feu-los buscar tots els elements que descriuen en Sebastià pel que fa a la manera com va vestit, l'edat que té i el seu aspecte físic.

(Activitat 14 del quadern per a l'alumnat.) Han d'anotar tots els elements que han trobat a la lectura que descriuen el nen aparegut.

- Al llarg de la narració, la Cristina va de sorpresa en sorpresa. Feu-los buscar les frases fetes que surten per explicar aquesta sensació d'estranyesa (*em vaig quedar de pedra; em vaig quedar muda*) i demaneu que pensin què haurien dit ells i elles en situacions semblants.

Alguns exemples:

- Em vaig quedar de pasta de moniato; amb un pam de nas; mort/ta; glaçat/da; amb la boca oberta; sense respiració...
- Feu que comentin l'últim fragment del capítol, la conversa entre en Florià i la Cristina. Al nen, el que li fa més por d'aquesta història és la malaltia:

—I als nens i nenes de la classe? Què és el que els ha fet més por?

10a SESSIÓ: «La senyora A» (p. 121-128)

- Cadascú llegeix aquest capítol individualment, posant esment en els recursos literaris utilitzats per descriure un ambient inquietant:

—Quins elements hi ha a la narració que creen misteri?

—En quin moment l'autora fa notar que és un cas enigmàtic?

—Era casualitat el fet que aquell dia fes una terrible tempesta i a la consulta hi hagués molta gent amb la grip?

- Proposeu de canviar l'inici. Com s'imaginen la història, si el doctor Krüger hagués començat així:

Un sol esplèndid s'havia instal·lat sobre la ciutat i feia uns quants dies que no es veia ni un núvol. Tots els meus pacients estaven més sans que un all i a les dues i mitja de la tarda, la meva consulta estava tan buida que no hi havia ni una mosca...

Faria la mateixa por? Per parelles, que pensin la continuació de la història i que l'exposin a la resta de la classe.

- Presenteu l'activitat del quadern per a l'alumnat. Hi ha quatre frases, que fan referència al text, a les quals falta el final.

(Activitat 15 del quadern per a l'alumnat.) Han de triar, assenyalant-la amb una creu, l'opció correcta.

- La senyora A va aparèixer a la consulta del doctor Krüger per demanar-li ajuda. Feu-los recordar per què creuen que van aparèixer els personatges de les altres narracions que han llegit fins ara. Després de comentar-ho, es proposa l'activitat següent:

(Activitat 16 del quadern per a l'alumnat.) Cal escriure el motiu pel qual creuen que l'autora fa aparèixer aquests personatges a les seves històries: la Bàrbara, el xiquet de la gavardina, l'oncle Herbert i en Sebastià.

- En Florià troba que és una història molt diferent a les altres que li han explicat. Demaneu la seva opinió:

- En què és diferent de les altres històries?
- En què és igual?
- Hi ha fets d'aquesta història que poden passar a la vida real?
- N'hi ha cap que cregueu que no pot passar mai?

- Quan acaba aquest capítol, en Florià avança el títol del seu nou conte: «Sírius». Abans de llegir-lo, podeu comentar que Sírius és el nom d'una estrella i mirar el vídeo en línia [Sírius](#), que la descriu i en dóna dades. Demaneu si creuen que el fet que el títol sigui el nom d'una estrella tindrà alguna relació especial amb el conte.

11a SESSIÓ: «Sírius» (p. 129-138)

- Proposeu una lectura individual de les tres primeres pàgines, fins que en Tom explica com és en Sírius: estrany, no sap l'edat que té i és menut, però sembla més gran. Amb aquestes dades i amb el que saben del nom, qui pot ser Sírius?
- Converseu sobre les maneres de cridar l'atenció d'en Tom i demaneu que opinin sobre el comportament del nen i el que tenen els pares.

- Entre tota la classe, feu una pluja d'idees per determinar les característiques d'en Sírius. Una vegada acordades, de manera individual, podeu representar-lo amb les eines de dibuix que tingueu més a l'abast.

(Activitat 17 del quadern per a l'alumnat.) D'acord amb les característiques acordades, cal fer el dibuix d'en Sírius al quadern i explicar-ne les més importants.

- En aquesta història hi ha coses que queden per explicar i s'han de fer suposicions:

- Per què deu ser que el primer dia en Tom torna sorprenentment pàl·lid a casa?
- I per què el segon, torna quasi de nit amb un aspecte fantasmagòric...?
- I el tercer, per què ja no torna?

En aquesta obra, l'autora sempre deixa els finals de les històries oberts; s'han de suposar a partir de les pistes que dóna. Demaneu als nois i noies que interpretin el final d'aquesta història a partir del fet que va veure l'anciana.

(Activitat 18 del quadern per a l'alumnat.) Després de la conversa a classe, cadascú que opini sobre el final de la història, que no està explicat:

- Què li va passar, a en Tom? Per què?
- Què haurien fet ells?
- Que n'opinen, de la història?

- Feu-los analitzar els eixos fonamentals d'aquest conte, ja que els poden servir de model per escriure'n ells:

- En Florià, com comença la història? A qui presenta?
- Què explica d'en Tom i els seus pares?
- Quina és la situació que viuen?

- Què altera aquesta situació?
- Què explica d'en Tom i el seu nou amic?
- Quin és l'element que introdueix que vol fer por?
- Com acaba el conte?

- Projecteu la pel·lícula *E.T., l'extraterrestre*. Podeu comparar les similituds i les diferències entre el conte i la pel·lícula. Trobareu activitats per fer a partir de la pel·lícula a *E.T., guia didàctica*.

3. ACTIVITATS PER FER DESPRÈS DE LA LECTURA

12a SESSIÓ

- Demaneu quina és la història que els ha agradat més, la que menys, la que creuen que fa més por, la que no en fa gens, la més estranya, la més sorprenent, la més horripilant, la més avorrida, etc. Proposeu de buscar 10 adjectius per donar una qualificació a cada una.

(Activitat 19 del quadern per a l'alumnat.) Després d'atribuir un adjectiu a cada història, han de justificar-ne el perquè.

- Feu-los descobrir què tenen en comú i què tenen de diferent les històries que han llegit. Són trets comuns a la majoria:
 - Que volen fer por.
 - L'estructura narrativa.
 - La intervenció d'un personatge estrany o misteriós.
 - El desenllaç obert.
 - Que deixen la incògnita de si els fets van passar de veritat o no.

Títol	Qualificació	Justificació
El vampir		
El fantasma		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		
El vampir de la gran ciutat		

Les dues històries que escriu en Florià divergeixen en el fet que els protagonistes desapareixen.

N'hi ha que tenen elements que recorden algun conte o pel·lícula i als quals ja s'ha fet referència (*El flautista d'Hamelin, E.T., l'extraterrestre...*).

Demaneu-los si en coneixen més i si han llegit altres històries de vampirs, homes llop, fantasmes, etc. que els recordin aquestes.

- Després de llegir tots els contes, proposeu de fer un quadre resum amb els protagonistes, qui els narra, el lloc on ocorren, el personatge misteriós que hi intervé i els fets més importants que es produeixen.
- Repasseu els títols dels contes, tot mirant el que ha destacat l'autora en cada un: el o la protagonista, un fet o un objecte del personatge, una acció o un fet destacable que succeeix, una idea principal...
 - Troheu que els títols estan ben triats?
 - Hauríeu posat els mateixos o no?
 - Quins hauríeu triat, si fóssiu els autors o les autores?

- Les dues històries que en Florià s'inventa tenen patrons semblants. Feu que els nens i nenes de la classe escriguin un conte de por.

Prèviament, demaneu que planifiquin la narració i, després, que l'escriguin i la revisin fins que estigui ben acabada.

(Activitat 20 del quadern per a l'alumnat.) En aquesta activitat es demana que cadascú elabori la planificació del seu conte:

- la presentació dels personatges
- el lloc on passarà l'acció
- la situació de por que es desencadenarà
- com es pot resoldre
- com s'acaba
- títol que li posaran

- Agrupeu tots els contes de por fets entre tota la classe en un recull: *Històries de por de la classe...* que podeu relligar, posar-hi unes cobertes terrorífiques i deixar-lo a la biblioteca d'aula, per portar-lo després a la biblioteca de l'escola.

4. ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

- Podeu complementar les activitats amb les que s'ofereixen a la [proposta didàctica](#) de l'editorial Bromera Promotor, referenciada a la bibliografia.
- Organitzeu la classe per grups i feu-los triar una de les deu històries per tal de narrar-la en llenguatge audiovisual. Cada grup haurà de fer-ne un guió, organitzar-ne la preparació, fer la gravació d'un audiovisual i projectar-lo.
- Expliqueu a la classe altres històries de por. A *Mil anys de contes de terror* trobareu un recull de relats, tant de la tradició oral com d'autors clàssics, agrupats per subtemes: de fantasmes i aparicions; de bèsties fantàstiques; de cementiris; etc.

Cada conte duu indicada l'edat a partir de la qual es considera apropiat, cosa que permet triar amb facilitat els més adequats per a cicle superior.

- Fomenteu que aprenguin alguna poesia relacionada amb els contes que han llegit i que la recitin als companys i companyes de la classe. A l'Annex en trobareu una petita mostra: «Fantasmes», «Home llop» i «A cal dentista», de Lola Casas, i «Por», de Joana Raspall.
- Faciliteu la consulta del llibre *Monster mania* i proposeu que coneguin les característiques principals d'aquests quatre personatges: vampirs, fantasmes, homes llop i bruixes. Feu que identifiquin com són, què fan, etc.

Relacioneu aquests personatges amb contes i pel·lícules coneguts.

- Ambienteu la biblioteca de l'escola tot creant una atmosfera misteriosa i prepareu una sessió de contes de por per a les altres classes. Organitzeu l'alumnat en grups petits, de tres o quatre. Cada grup ha d'escollir la classe a la qual explicarà el conte i triar-ne un d'adequat a l'edat. Després, han de preparar-se la narració de la manera que cregueu més convenient: utilitzant només la paraula o bé ajudant-se d'algun suport.

BIBLIOGRAFIA I WEBGRAFIA

1. REFERENCIADA AL DOSSIER

- «El refredat» [en línia]. Educació per a la salut. Edu365.
<<http://espaiescoles.farmaceuticonline.com/ca/8-12-anys/493-el-resfriado>>
[Consulta:10 març 2012]
- «La por» [vídeo en línia]. Programa *El sol de la nit*. TVC, 2004. Edu365.
<http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=708> [Consulta:10 març 2012]
- «La xarranca» [pàgina web]. *Educació física al cicle mitjà*.
<<http://www.xtec.net/~jmarti75/xarranca.htm>> [Consulta:10 març 2012]
- «Sírius» [vídeo en línia]. Programa Nostranau. Constel·lacions.
<http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=43573> [Consulta:10 març 2012]
- «Juga a escacs amb la Queta» [joc en línia]. Llengua catalana. Dona corda al català.
<<http://www20.gencat.cat/docs/Llenguat/Temes/Dona%20corda%20al%20catala/EscacsQueta/Arxiu/>> [Consulta:10 març 2012]
- «Fanalets de paper» [en línia]. *Kids, la revista dels nens i nenes per pares i mares*.
<<http://www.kids.cat/2012/index.php/continguts/manualitats/100-fanalet-de-paper>>
[Consulta:10 març 2012]

2. COMPLEMENTÀRIA PER AL PROFESSORAT

- *Mil anys de contes de terror*. Traducció de Pau Joan Hernández. Il·lustracions de Jean-Loui Henriot i José Luis Tellería. Barcelona: Baula, 2000.
- RIBES i LLORDES, Carme. *E.T., guia didàctica* [en línia]. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. <<http://www.xtec.es/audiovisuals/guiespdfs/et.pdf>> [Consulta:10 març 2012]
- ROVIRA, Conxa. *Propostes didàctiques. Històries de por* [en línia]. <http://www.bromera.com/tl_files/prodidac/18/18049.pdf> [Consulta:10 març 2012]
- SOTELO, Roberto. «Historias de miedo» [en línia]. *Imaginaria* (24 de gener de 2001), núm. 43. <<http://www.imaginaria.com.ar/04/3/miedo.htm>> [Consulta:10 març 2012]

3. COMPLEMENTÀRIA PER A L'ALUMNAT

3.1. CONTES I NOVEL·LES

- *El gran llibre de la por: 20 + 1 relats per a tremolar*. Adaptació de Xavier Valls. Il·lustracions de Pedro Rodríguez. Barcelona: Parramón, 2005.
- MOULD, Chris. *Nit de fantasmes*. Barcelona: Timunmas, 2006.
- WADDELL, Martin. *Contes terrorífics sobre ogres, diables, fantasmes i altres criatures màgiques*. Il·lustracions de Tony Ross. Barcelona: Beascoa, 2007.

3.2. CONEIXEMENTS

- CASAS, Lola. *Música i poemes per a petits monstres*. Il·lustracions de Mercè Canals. Barcelona: Abadia de Montserrat, 2007. (Lluerna; 10)
- COLIN, Fabrice; RUAUD, André-François. *L'enciclopèdia dels monstres: cròniques del món fosc*. Il·lustracions de Miguel Coimbra, Nicolas Fructus i Mathieu Leysenne. Barcelona: Edebé, 2010.
- LETRIA, José Jorge. *Animales fantásticos*. Il·lustracions d'André Letria. Sevilla: Kalandraka, 2007. (Libros para Soñar)
- MALAM, John. *Monster mania: tot el que necessites saber sobre fantasmes, homes llop, bruixes i vampirs*. Barcelona: Sigma, 2010.
- RASPALL, Joana. *A compàs dels versos*. Il·lustracions d'Oriol Moret. Barcelona: La Galera, 2003. (Grumets; 164)

ANNEX: POESIES

Fantasmes¹⁴

No trobeu
descans
enlloc.
Malviviu
amb ira
i patir.

La tristesa
us corseca
i us empeny
vers la tenebra
sense futur
ni destí.

Lola Casas

Home llop

Sentiments
entristits.
Nostàlgia
d'un món
perdut.

L'esperit
i el cos
se't transformen
en farcell
de pèl sorrut.

Lola Casas

A cal dentista

La lluna s'aixeca,
el sol va a dormir.
La fosca tenebra
s'estén sense fi.

Em poso la capa,
negra com la nit,
i un vestit polsós,
un xic resclumit.

Surto de la tomba
tot ple d'arrogància,
sense fer soroll
i amb molta elegància.

A punt de volar...
De cop...
ai, quin mal!
noto un gran forat
al mig de l'ullal!

Avui les xuclades
hauré d'ajornar
i anar a cal dentista.
Quina angúnia em fa!

Lola Casas

Por¹⁵

No voldria pas quedar-me a soles
una nit de trons vora del mar
i confondre el llamp sobre les ones
amb les clares ràfegues del far.
Dues llums: amiga i enemiga
fan de mal destriar, dins la por.

No m'agraden ni trons ni tempesta;
sóc amic d'un bon llit calentó

Joana Raspall

¹⁴ «A cal dentista»; «Home llop»; «Fantasmes».
A: CASAS, Lola. *Música i poemes per a petits monstres*.

¹⁵ A: RASPALL, Joana. *A compàs dels versos*.